

Fylkesmannen i Vestfold

25 a)

Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal iverksette Stortingets og Regjeringens beslutninger. Arbeidsoppgavene dekker et meget vidt felt og omfatter blant annet

tilsyn med kommunenes økonomi og forvaltning, utdanning, helse-, sosial- og familierettslige saker, sivilt beredskap og oppgaver innenfor landbruk- og miljøvernsektoren.

Nasjonalparkforvalter

Om stillingen

Hos Fylkesmannen i Vestfold, Miljø- og samfunnsikkerhetsavdelingen er det ledig fast stilling som nasjonalparkforvalter, Færder nasjonalpark.

Færder nasjonalpark ble opprettet i august 2013 og er et av Norges viktigste friluftsområder. Siden den gang er det opprettet et besøkssenter på Verdens Ende med egen ledelse. Det pågår omfattende skjøtselsarbeid i kulturbetingete naturtyper og tilrettelegging for friluftsliv. I det marine miljøet pågår store forskningsstøttede prosjekter der det overordnede målet er å bedre miljøtilstanden og å restaurere flere viktige fiskebestander (Krafttak for kysttorsken og Frisk Oslofjord). En god forvaltning av denne nasjonalparken forutsetter en nettverksbasert oppgaveløsning. Det gir god kompetanse og kapasitet. Færder nasjonalpark har en godkjent forvaltningsplan og en besøksstrategi ligger til godkjenning i Miljødirektoratet.

Forvalterens oppdragsgiver er Færder nasjonalparkstyre; forberedelse av saker, oppfølging av styrets vedtak og rapportering. Arbeidet må skje i tett dialog med styreleder og nasjonalparkstyret. Det forutsettes også god dialog med Fylkesmannens miljøavdeling og Miljødirektoratet.

Arbeidsoppgaver

- Koordinering/ledelse av fagnettverket knyttet til nasjonalparken
- Forvaltning av nasjonalparkens regelverk
- Skjøtsel og restaurering av økosystemer og arter
- Samarbeid med en rekke fag- og forskningsmiljøer om oppdatering av kunnskapsgrunnlag
- Samarbeid om tilrettelegging for friluftsliv og reiseliv
- Samarbeid om forvaltning av områdets kulturminner
- Informasjon om nasjonalparken og samarbeid med Besøkssenteret for Færder nasjonalpark
- Samarbeid med et stort antall offentlige og private organisasjoner med ulike typer ansvar og oppgaver i og rundt nasjonalparker

Kvalifikasjoner

Den vi søker

- Er utadventt og har evne og interesse for å arbeide i nettverk
- Kan dokumentere erfaring fra prosjektledelse
- Har naturfaglig kompetanse på minimum masternivå. Sterk realkompetanse kan i helt spesielle tilfeller kompensere for evt. lavere utdanningsnivå.
- Har god kjennskap til offentlig forvaltning, forskningsmiljøer og andre organisasjoner som er relevante i forvaltningen av nasjonalparken (samfunnskompetanse).
- Har minimum 10 års erfaring fra beslektet virksomhet.
- Har kjennskap til det aktuelle geografiske området

Personlige egenskaper

Det forutsettes meget god skriftlig og muntlig fremstillingsevne, gode samarbeidsevner, evne til strategisk og helhetlig tenking, god rolleforståelse og evne til å inspirere og veilede andre.

Vi tilbyr

- Interessante og utfordrende arbeidsoppgaver
- Et trivelig og tverrfaglig arbeidsmiljø
- Gode sosiale vilkår med fleksibel arbeidstid og statlige pensjonsordninger i Statens Pensjonskasse
- Avlønning som seniorrådgiver stillingskode 1364 med årslønn fra kr 620 000 til

- kr 700 000. For spesielt kvalifiserte søkere kan høyere avlønning vurderes
- Det er 6 måneders prøvetid

Fylkesmannen er IA-bedrift. Fra og med 01.01.2019 slås vi sammen med Fylkesmannen i Telemark. Kontorsted for stillingen vil være på Nasjonalparksenteret på Verdens Ende, Færder kommune, men det vil også gis mulighet for kontorplass i lokalene til Fylkesmannen, i Tønsberg kommune.

Vi tar forbehold om endring av stillingens oppgaver.

Vi gjør oppmerksom på at opplysninger om søkeren kan bli offentliggjort, selv om søkeren har anmodet om ikke å bli oppført på offentlig søkerliste.

Kontaktperson

- Fylkesmiljøvernsjef Elisabet Rui tlf. 33 37 11 78/ 472 58 729

Jobbnorge-ID: 159072, Søknadsfrist: 28.10.2018, Kundens referanse: 2018:16

Frisk Oslofjord: RESYME etter seminar 14/11-2018 Statens Park Tønsberg

Oslofjordens tilstand er svekket og fjorden er nærmest fiskedød. FRISK OSLOFJORD skal samle og formidle kunnskap om det undersjøiske landskapet og livet under de blå flater i Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker og etablerer et grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning. Kystforvaltning skal ikke lenger gjøres i blinde, og befolkningen, spesielt barn og unge som er framtidens beslutningstakere, skal opplyses for å styrke et bredt eierskap til fjorden og de tiltak som må gjennomføres. FRISK OSLOFJORD skal ta i bruk ny teknologi som kan revolusjonere framtidig kartlegging og overvåking i havet.

Prosjektet ble presentert i Auditoriet Statens Park Tønsberg den 11. nov. 2018 for nærmere 60 fremmøtte med representanter fra: Besøkssenter Færder nasjonalpark, Besøkssenter Ytre Hvaler nasjonalpark, Fiskeridirektoratet, Fylkesmannen i Vestfold, Fylkesmannen i Østfold, Færder kommune, Kystverket, Nasjonalparkstyrene, Miljødirektoratet / Statens naturoppsyn, Oslofjordens Friluftsråd, RFF Oslofjordfondet, Skjærgårdstjenesten Færder, Små fiskeren, Sparebankstiftelsen DNB, Statens naturoppsyn, Vannområde Horten-Larvik/Aulivassdraget, Vestfold fylkeskommune, Vestfold fylkeskommune Utdanningsavdelingen, Østfold fylkeskommune, Opplæringsavdelingen, samt deltakere fra de 6 partnere som har gått sammen for å gjennomføre prosjektet FRISK OSLOFJORD: Havforskningsinstituttet, Inspiria, Kartverket sjødivisjonen, Kongsberg Maritime, NGU og NIVA.

Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker er prosjekteier og Havforskningsinstituttet prosjektleder med administrativt og økonomisk ansvar for gjennomføring. Det er opprettet en styringsgruppe for prosjektet med medlemmer fra: Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker, Vestfold fylkeskommune, Østfold fylkeskommune, Miljødirektoratet, Fiskeridirektoratet, Småfiskern og Kongsberg Maritime.

Prosjektet og forslått innsats fra partnerne i prosjektet ble presentert og diskutert.

Økologiske grunnkart står helt sentralt i innhenting og formidling av kunnskap om havbunnen og vannmassene. MAREANO er en standard for havbunnskartlegging offshore som skal sikre at faste data samles inn én gang med stor nøyaktighet og med høy gjenbruksverdi. Kartverket, NGU og HI vil med satsningsforslaget MARINE GRUNNKART ta i bruk MAREANO-standardene i kystnært farvann og legge denne til grunn for produksjon av økologiske grunnkart. I kystsonen er det utfordringer med kartlegging på grunt vann hvor ny metodikk må etableres, samtidig som det er behov for effektiv teknologi for flate-dekkende kartlegging. NIVA vil i prosjektet ta i bruk luftbåren drone for kartlegging (og overvåking) av grunne sjøområder som ålegressenger. Kongsberg Maritime vil bruke nye sensorer (ekkolodd, sonarer og foto) montert på overflatefartøy og selvgående undervannsfarkoster (HUGIN).

Det tas høyde for å kartlegge ca 300 km² av sjøbunnen fordelt omtrent likt mellom Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker. Dette representerer ca halvparten av det samlede nasjonalparkarealet og inkluderer arealer som på forhånd er utpekt som interessante med sikte på å vise stor bredde i det undersjøiske naturlandskapet og gi grunnlag for økt forståelse av det kompliserte økologiske samspillet mellom bunn, vannmasser og mangfoldet av arter som lever i nasjonalpark-området. Det arbeides videre med å framstille et omforent arealkart.

Kunnskap skal formidles bredt til allmennheten og spesielt til utvalgte mottakere som barn, unge og beslutningstakere, gjennom flere portaler som visningsentre i nasjonalparkene, vitensentre, tilrettelagt opplegg for skoler, produkter av økologiske grunnkart for saksbehandlere, med flere.

Inspiria leder et forprosjekt for å systematisere behov og leveranser fra prosjektet til ulike målgrupper. Det er et mål at alle skal kunne hente sitt kunnskapsgrunnlag fra kunnskapsbanken. Forprosjektet fra Inspiria leveres medio januar 2019, og det ble uttrykket en forventning til at Inspiria i tillegg til aktiviteter i vitensenteret og for skoler i regionen, også vil bidra til å utvikle metodikk for barn og unge som kan eksporteres til andre vitensentre og skoler, slik at plattformen for formidlingen av kunnskap om havet kan bli gyldig i alle landets regioner. Samtidig har instituttene i sitt oppdrag å drive formidling til forvaltning og beslutningstakere, samt til allmenheten.

Prosjektet FRISK OSLOFJORD skal i liten grad drive forskning og overvåking, men søke tett kontakt med pågående og nye forskningsprosjekt og overvåkingsaktiviteter som kan bidra med kunnskap til prosjektet og kunnskapsbanken. Spesielt er det tett samarbeid med prosjektet «Krafttak for kysttorsken».

Prosjektpartnerne har foreslått mange gode aktiviteter for å styrke og formidle kunnskap om det marine miljøet i Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker, som til sammen går langt ut over den økonomiske rammen på 28 millioner. Det er enighet om å søke finansiering til aktiviteter det ikke er rom for i prosjektet FRISK OSLOFJORD.

Det kom mange gode tilbakemeldinger fra møtedeltakerne som vil bli vurdert med sikte på et saksframlegg til styringsgruppen for fastsetting av gjennomføringsplan for prosjektet. Følgende tempoplan ble presentert:

- 2018
 - Prosjektetablering
 - Seminar Frisk Oslofjord: 14 nov
 - Detaljplanlegge og ev teste kartleggingsutstyr/kartleggingselementer
 - Forprosjekt på kunnskapsbank kunnskapsformidling. Leveranse medio januar 19
- 2019
 - Kartlegge ved bruk av mange plattformer, inkl utprøving av ny teknologi
 - Kunnskapsbanketablering, kunnskapsinnskudd og skolerettet arbeid
- 2020
 - Utfyllende kartlegging og kunnskapsinnsamling
 - Kunnskapsinnskudd i kunnskapsbanken
 - Formidling til skoler, allmenheten og utvalgte målgrupper
- 2021
 - Formidling, sikre bankdrift, prosjektavslutning

Møtet ble avsluttet kl 15:20

Frithjof Moy

Vedlegg:

- Program for møtet
- Deltakerliste

PROGRAM for Frisk Oslofjord workshop den 14. november 2018

Auditoriet, Statens Park, Fylkesmann i Vestfold, Tønsberg

-
- 09:00 - 09:15 **Åpning** v Styreledere Nasjonalparkene
Roar Jonstang og Eivind Norman Borge
- 09:15 - 09:45 Forslag til prosjektplan for Frisk Oslofjord v/Frithjof Moy
Oppsummering av prosjekt og prosess så langt
Budsjett og administrative forhold
- 09:45-13:15 Økologisk grunnkart**
- 09:45-10:05 Eksempler på økologisk grunnkart v/ Miljødirektoratet (meldt forfall)
- 10:05-10:25 Hvilke behov skal et økologisk grunnkart dekke for Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker? v/Bjørn Strandli og Monika Olsen
- 10:25-10:45 Erfaringer fra Koster nasjonalpark v/ Anders Tysklind
- 10:45-11:00 Dagens tilstand i Ytre Oslofjord sett i et historisk perspektiv v/ Einar Dahl (HI)
- 11:00-11:15 MAREANO og Marine grunnkart v/ HI/NGU/KV
- 11:15-11:30 Muligheter for effektivisering og nye metoder for marin kartlegging v/ Arne Hestnes
- 11:30-12:00 **Lunsj**
- 12:00-13:30 Økologisk grunnkart (fortsetter)
- 12:00-13:00 Korte innspill fra aktørene: intensjon, eksisterende kunnskap, metoder, areal, Leveranse, kostnad og tidsplan. Aktørene samles i panel, ledes av Frithjof Moy
- 13:00-13:25 Oppsummering av innspill, totalt kart, diskusjon
- 13:25-13:45 Pause**
- 13:45-15:20 Kunnskapsbanken**
- 13:45-14:00 Status på arbeidet i forundersøkelse Inspiria v/ Geir Endregard
- 14:00-14:15 Skoleeieres ønsker for kunnskapsbanken v/ VFK og ØFK, Lise Vestby og Gry Sørli
- 14:15-14:30 Nasjonalparksentrenes ønsker for Kunnskapsbanken
v/ Nasjonalparkene: Bente Molvig og Thomas Olsen
- 14:30-15:20 Arbeidsøkt i plenum (Geir Endregard styrer) om:
Innhold/bruk tilpasset skoler (alle)
Innhold/bruk tilpasset allmenheten (alle)
Innhold/bruk tilpasset forvaltning (alle)
Innhold/ bruk tilpasset media, politikere etc. (alle)
- 15:20-15:30 Oppsummering**
Vel hjem
-

Påmeldte deltakere

Navn	Firma / Institusjon	e-post adresse
Bente Molvig	Besøkssenter Færder nasjonalpark	bente@ferdernasjonalparksenter.no
Cecilie Notø	Besøkssenter Færder nasjonalpark	cecilie@ferdernasjonalparksenter.no
Frank Jacobsen	Fiskeridirektoratet	frank.jacobsen@fiskeridir.no
Gunnar Svein Larsen	Fiskeridirektoratet	gular@fiskeridir.no
Gunnstein Bakke	Fiskeridirektoratet	gunnstein.bakke@fiskeridir.no
Knut Skjolden	Fiskeridirektoratet	Knut.Skjolden@fiskeridir.no
Ailin Gundersen Aarnes	Fylkesmannen i Vestfold	fmveagu@fylkesmannen.no
Gunnar Kleven	Fylkesmannen i Vestfold	fmvegkl@fylkesmannen.no
Miguel Angel Segarra Valls	Fylkesmannen i Vestfold	fmvemsv@fylkesmannen.no
Natalie Allum	Fylkesmannen i Vestfold	fmvelill@fylkesmannen.no
Pål Otto Hansen	Fylkesmannen i Vestfold	fmvepoh@fylkesmannen.no
Karsten Butenschøn	Fylkesmannen i Østfold	Karsten.butenschon@fylkesmannen.no
Ronny Meyer	Færder kommune	ronny.meyer@faerder.kommune.no
Richard Fossum	Færder kommunestyre og nasjonalparkstyre	rich-fos@online.no
Bjørn Strandli	Færder nasjonalpark	fmvebvs@fylkesmannen.no
Bente K. Bjerke	Færder Nasjonalpark Styremedlem	ben-bje2@online.no
Carla Freitas Brandt	Havforskningsinstituttet	carla.freitas.brandt@hi.no
Einar Dahl	Havforskningsinstituttet	einar.dahl@hi.no
Frithjof Moy	Havforskningsinstituttet	moy@hi.no
Gro I. van der Meeren	Havforskningsinstituttet	GroM@hi.no
Lene Christensen	Havforskningsinstituttet	Lene.christensen@hi.no
Pål Buhl Mortensen	Havforskningsinstituttet	paalbu@hi.no
Arild Ness, formidler	Inspira	arild.ness@inspiria.no
Geir Endregard, adm.dir.	Inspira	Geir.Endregard@inspiria.no
Yngve Ellingsen, formidler	Inspira	Yngve.Ellingsen@inspiria.no
Njal Tengs Abrahamsen	Kartverket sjødivisjonen	Njal.Tengs.Abrahamsen@kartverket.no
Torstein Ådland	Kartverket sjødivisjonen	torstein.adland@kartverket.no
Bjørn Jalving	Kongsberg Maritime	bjorn.jalving@km.kongsberg.com
Elin Selnesaunet	Kongsberg Maritime	elin.selnesaunet@km.kongsberg.com
Sverre Tetlie	Kongsberg Maritime	sverre.tetlie@km.kongsberg.com
Therese Mathisen	Kongsberg Maritime	therese.mathisen@km.kongsberg.com
John Morten Klingsheim	Kystverket	jmk@kystverket.no
Per Espen Fjeld	Miljødirektoratet / Statens naturoppsyn	per.espen.fjeld@miljodir.no
Tone Skalpe Bjørnli	Nasjonalparkstyret	tone.skalpe@bjornli.no
Eli Rinde	NIVA	eli.rinde@niva.no
Mats Walday	NIVA	mats.walday@niva.no
Jan Høst	Norges geologiske undersøkelse	Jan.Host@NGU.NO
Lilja Bjørnadottir	Norges geologiske undersøkelse	Lilja.Bjarnadottir@NGU.NO
Reidulv Bøe	Norges geologiske undersøkelse	reidulv.boe@ngu.no
Terje Thorsnes	Norges geologiske undersøkelse	terje.thorsnes@ngu.no
Anne Sjømæling	Oslofjordens Friluftsråd	anne@oslofjf.no
Annika Ljungström	Oslofjordens Friluftsråd	annika@oslofjf.no
Nicolay Moe	Oslofjordens Friluftsråd	Nicolay@oslofjf.no
Lill Irene Cressey	RFF Oslofjordfondet	lillirene@vfk.no
Øystein Hovde	Skjærgårdstjenesten Færder	oystein.hovde@havnoy.no
Torbjørn halvorsen	Små fiskeren	halvorsentb@gmail.com
Gerhard Nilsen	Sparebankstiftelsen DNB	gerhnilsen@gmail.com
Sissel Gregersen Karlsen	Sparebankstiftelsen DNB	sissel.karlsen@sparebankstiftelsen.no
Haakon Braathu Haaverstad	Statens naturoppsyn	hbh@miljodir.no
Agnes Hov Bjellvåg	Vannområde Horten-Larvik/Aulivassdraget	agnes@lettoghuske.com

FRISK OSLOFJORD

PROSJEKTBEKRIVELSE

versjon 01.11.18

Den økologiske tilstanden i Oslofjorden er svekket. Flere fiskeslag er i ferd med å bli borte og viktige leveområder som tareskog og ålegrasenger har gått tilbake de senere år. Sentrale samfunnsaktører går nå sammen om å styrke kunnskapsgrunnlaget om det marine miljøet. Et marint økologisk grunnkart må framskaffes. Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker er prosjektområdet, samtidig som prosjektet har fokus på overføringsverdi til andre deler av kysten vår.

Kunnskap om naturens tilstand under de blå flater er avgjørende i forvaltningen av de marine ressurser og kystverdier. Videreføring av en levende kystkultur er avhengig av en levende kyst. Befolkningen må gis mer kunnskap om livet i havet for å styrke et bredt eierskap til de tiltak som må gjennomføres. En særlig viktig gruppe vil være framtidige beslutningstakere, som i dag er barn og unge.

Bakgrunn

Med økende press på kystsonen og et ønske om å unngå utvikling i blinde, er vi avhengig av grunnleggende kunnskap om det som befinner seg under de blå flater og kunnskap om samspillet i det marine fysiske, biologiske og kjemiske miljøet. I et pågående arbeid med prosjektet «Krafttak for kysttorsken» har vi flere ubesvarte spørsmål/kunnskapshull, ikke minst om utbredelse av og tilstand til naturtyper som er viktige for torsken. Det er disse kunnskapshullene som er utgangspunktet for dette prosjektet. Uten den kunnskapstilførsel som vi foreslår her, vil kritisk viktig kunnskap mangle og resultere i en mindre treffsikker forvaltning. En gjennomføring av «FRISK OSLOFJORD» vil være et viktig tilskudd i arbeidet med å redde kysttorsken og flere andre fiskeslag som er i samme situasjon. Resultatet av «Krafttak for kysttorsken» og «FRISK OSLOFJORD» vil kunne få stor overføringsverdi til andre tilsvarende kystområder.

FRISK OSLOFJORD prosjektet er også noe mer enn å lage høyoppløselige økologiske grunnkart for Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker. FRISK OSLOFJORD skal ta i bruk ny teknologi og metodikk for effektiv bunnkartlegging og FRISK OSLOFJORD skal utvikle en kunnskapsbank for å ta vare på og formidle kunnskap om det marine miljøet inn i framtiden til barn og unge, beslutningstakere, allmennheten og medier.

Oslofjorden er Norges mest urbane og folketette kystlinje med svært populære natur- og friluftsområder. Området har nærhet til mange byer, landets hovedstad, flere flyplasser og for øvrig er kommunikasjonene gode. Etter hvert som natur- og kulturbaserte næringer blir viktigere og viktigere, vil Oslofjorden med dens mange kvaliteter kunne få en enda større strategisk betydning i årene som kommer. Denne utviklingen gjenspeiles blant annet ved at Ytre Oslofjord har fått landets to første marine nasjonalparker. Dette har slått godt an i befolkningen og er en indikasjon på en ny tid. Oslofjorden vil i større grad enn tidligere også være med på å promotere Norge som reiselivsdestinasjon. Med en slik utvikling vil det være viktig å hegne om de verdiene som området representerer.

Gjennom mange tiår har det vært negativ miljøpåvirkning fra lokale og langtransporterte tilførsler og gjennom kunnskapsløs bruk av kysten og dens ressurser. Vi ønsker nå å ta et krafttak for å styrke kunnskapsgrunnlaget for bærekraftig forvaltning og bruk og å spre kunnskap om det marine miljøet i langt større grad enn tidligere til befolkningen og spesielt til framtidige beslutningstakere, som i dag er barn og unge.

Visjon

Visjonen bak prosjektet FRISK OSLOFJORD er en frisk fjord rik på friluftsliv og naturopplevelser for kommende generasjoner med godt biologisk mangfold og god tilgang på fiskeressurser som vil bidra til en levende kystkultur og styrke grunnlaget for grønne næringer i Norges mest folkerike område. Kunnskap skal bidra til grunnlaget for bærekraftig forvaltning og utvikling av de marine ressursene og det marine miljøet.

Mål

Nasjonalparkene byr på den flotteste naturen vi har i Norge med stor variasjonen og stort mangfold av viktige samfunnsverdier knyttet til landskap, geologi og biologi på land og i sjø, som igjen er grunnlaget for spennende kystkultur med kombinasjon av fiske, landbruk og sjøfart gjennom generasjoner, med tilhørende kulturminner. Det er et mål å avbøte den begrensede kunnskapen vi har over landskap og naturverdier under de blå flater med et pilotkartleggingsprosjekt for så å kunne formidle ny kunnskap om det marine miljøet under vann i Færder- og Ytre Hvaler nasjonalparker.

FRISK OSLOFJORD vil i alle sine aktiviteter ha et todelt siktemål:

- frambringe ny kunnskap og grunnlag for framtidig forvaltning
- formidling av kunnskap til befolkningen og særlig barn og unge

Dette siktemål skal oppnås gjennom 3 definerte arbeidsmål (gitt dagens finansiering):

A. Frambringe økologiske grunnkart bestående av flere ulike temakart:

- Topografi, geologi, oseanografi og biologi
- Naturtypers utbredelse og tilstand
- Arkeologiske funn
- Marint avfall og annet menneskelig fotavtrykk

B. Utvikle en kunnskapsbank til formidling av kunnskap om det marine miljøet til barn og unge, beslutningstakere og medier, i form av:

- Undervisningspakker på ulike alderstrinn opp til videregående
- Popularisert stoff til mediene, nettsider, sosial medier og utstillinger
- Artikler og foredrag
- Film og video

C. Søke samarbeid og synergi med andre nasjonalparkaktiviteter og med andre prosjekt i Ytre Oslofjord, som:

- Informasjonsformidling
- Krafttak for kysttorsk (v/HI m.fl.)
- Martini (Understanding and predicting water quality for ecosystem-based management of Norwegian fjords, coastal waters and seas) (v/ NIVA m.fl.)
- Overvåkingsprogram i Ytre Oslofjord (HI, NIVA, m.fl.)
- Helhetlig plan for Oslofjorden (startes opp i 2018 og ledes fra Miljødirektoratet)
- Samarbeid med andre marine nasjonalparker i Skagerrak

Innhold

Prosjektets innhold er beskrevet i søknad (sendt av Havforskningsinstituttet, Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker) og i tilsvarende i form av gavebrev fra Sparebankstiftelsen DNB og brev fra Klima og miljødepartementet. Faglig innhold er i tillegg definert av prosjektets finansielle rammer. Prosjektet har en tidsramme på ca 3 år og vil med oppstart høsten 2018 løpe ut år 2021.

A. Økologisk grunnkart

«Økologiske grunnkart» er et nytt begrep og innholdet i «marine økologiske grunnkart» må utvikles. FRISK OSLOFJORD er i så måte et pilotprosjekt. Økologisk grunnkart vil bygges på mange kunnskapslag hvor «marine grunnkart» ligger i bunn. Marine grunnkart består av:

- Batymetri/topografi
- Geologi
- Biologi
- Oseanografi
- Arkeologiske funn
- Marin søppel

Bunnkartlegging er tid- og kostnadskrevende, men målet er å dekke størst mulig og representativt areal av nasjonalparkene (se kart i vedlegg). Utvikling av ny, kostnadseffektiv metodikk for kystkartlegging skal skje sammen med tradisjonell MAREANO-metodikk, dette for å sikre kvalitet og sammenlignbarhet med nasjonal kartlegging av havområdene.

Alle kart er digitale og det vil utvikles nye presentasjonsformer som også tar inn kunnskap om tilstand og miljøkvalitet, for å gi et best mulig kunnskapsgrunnlag for forståelse av naturkvaliteter, vannmasser og sammenhenger mellom tilstand i havbunnen, vannmassene og fisken som svømmer i dette havrommet.

Kartene lages ved prøvetaking på flere nivå og settes sammen til ulike produkter. Til grunn legges bunntopografi (bathymetri) og bunnegenskaper (reflektivitet) som måles heldekkende med ekkolodd. Videofilm av bunnen og bunnprøver tas i transekter og punkter, og i utvalgte områder gjøres det detaljkartlegging. Dette settes sammen (beregninger, modellering) til heldekkende kart over havbunnen, geologien, utbredelsen av naturtyper, kulturminner, søppel m.v.

Gjennom videre analyser og supplerende innsamlinger skal kartproduktene så langt det er mulig illustrere følgende:

- Naturtypenes utbredelse og tilstand
- Klassifisering av verneverdier, biotoper og kulturminner
- Klassifisering av belastninger og behov for tiltak:
 - Sjøbunnens nedslammingsgrad
 - Tilførsler av næringssalter og jordpartikler
 - Fremmede arter
 - Miljøgifter
 - Marint avfall og tekniske inngrep
- Klassifisering av salt og temperatur
- Beskrivelse av bølger og havstrømmer

B. Kunnskapsbank

FRISK OSLOFJORD har som mål å utvikle en kunnskapsbank der formålet er ta vare på og formidle kunnskap om det marine miljøet inn i framtiden til barn og unge, beslutningstakere og medier. Dette er et utviklingsprosjekt godt forankret hos deltakende institusjoner, prosjekteier og skole-eiere, hvor skole-eiere og nasjonalparkene har styring med utvikling av kunnskapsbanken. Kunnskapsbanken skal inneholde et representativt utsnitt av popularisert marin kunnskap knyttet til Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker som:

- Havlandskapet
- Naturtypenes forekomst, kjennetegn, egenskaper og økologiske funksjoner
- Kunnskap om nøkkelarter
- Miljøpåvirkning
- Marine kulturminner med tilknyttede historier
- Marin forsøpling og tiltak

Det er et mål å utvikle følgende produkter:

- Undervisningspakker på ulike alderstrinn opp til videregående
- Popularisert stoff til mediene, nettsider, sosial medier og utstillinger
- Artikler og foredrag
- Film og video på nettsider og visningssentre i nasjonalparkene

C. Samarbeid og synergi

I Oslofjorden finnes data fra en rekke kartlegginger og ulike typer overvåking. Disse dataene må så langt som mulig innarbeides i produktene som lages gjennom «Frisk Oslofjord». Tilgjengelig data og kunnskap er tema for workshop som arrangeres i november 2018. Det gis åpning for at prosjektbeskrivelsen kan justeres og legges fram for styringsgruppen på nytt, etter arbeidsseminaret. Noen samarbeids og synergipunkter:

- Informasjonsformidling: De marine nasjonalparkene har felles utfordringer og interesser mht. formidling av det marine landskapet og naturverdier som generelt ligger skjult og ukjent for allmennheten. Ikke minst er det utfordringer knyttet til framstilling av kunnskap innovativ forståelig måte.
 - «Krafttak for kysttorsk» er et stort, pågående prosjekt i Ytre Oslofjord med flere felles interesseflater mot FRISK OSLOFJORD, som å sette en ramme av bunnforhold, naturtilstand og oseanografiske forhold vil være av nytte for «Krafttak for kysttorsk», samtidig som dette prosjektet vil samle kunnskap som er viktig for produksjon av «økologiske grunnkart». Det er naturlig å søke samarbeid med dette prosjektet.
 - «Martini» er Forskningsrådsprosjekt ledet av NIVA med fokus på vannforskriftens krav til god økologisk tilstand i våre vannforekomster. Prosjektet skal ha fokus på Oslofjorden og Skagerrak og ha samarbeid med lokale vannmiljømyndigheter og vil med sine analyser av miljøforhold og naturtilstand gi input til FRISK OSLOFJORD samtidig som marine grunnkart kan bidra med kunnskap til Martini. Det er naturlig å søke samarbeid med dette prosjektet.
 - Kartleggings og overvåkingsprosjekt: Nasjonal naturtypekartlegging, Kystovervåking/ØKOKYST, Overvåking av Ytre Oslofjord, undersøkelser i regi av Universitetene, grunnlagsdokumenter ifm. opprettelse av nasjonalparkene m.fl. er viktige kunnskapskilder.
 - Prosjektforslag på sel og brisling er to ikke-finansierte prosjekt som berører viktige faktorer med stor allmenn oppmerksomhet i spørsmålet om situasjonen for kysttorsk. Det sees på som en fordel om ev. prosjekt på sel og brisling også vil kunne underlegges Styringsgruppen.
 - Helhetlig plan for Oslofjorden settes i gang i 2018 og vil bli styrt fra Miljødirektoratet.

Organisering, roller og styring

Nedenfor beskrevet organisering har tatt utgangspunkt i søknad (sendt av Havforskningsinstituttet, Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker) og i tilsvar i form av gavebrev fra Sparebankstiftelsen DNB og brev fra Klima og miljødepartementet.

Basert på dette er det i gang et arbeid med å sette opp en struktur med en prosjekteier, en administrativ enhet, en utøvende gruppe av deltakende institusjoner/partnere, prosjektledere på hovednivå og på arbeidsoppgaver, samt et ønske om å styrke prosjektet med en styringsgruppe og eventuelle referansegrupper.

Styringsgruppe:

Det foreslås at «Frisk Oslofjord» skal ligge under samme styringsgruppe som «Krafttak for kysttorken», med følgende sammensetning:

- Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker 2
- Vestfold fylkeskommune 1

- Østfold fylkeskommune 1
- Miljødirektoratet 1
- Fiskeridirektoratet 1
- Fiskerlaget 1
- Småfiskern 1

Styringsgruppen skal bidra til suksess i prosjektet «Frisk Oslofjord» og det bør gis rom for utvidelse av styringsgruppen med representanter som styringsgruppen finne viktige. Vestfold fylkeskommune foreslår at Kongsberg Maritime går inn i styringsgruppen. Videre kan det være behov for at en av fylkesmennene sitter i styringsgruppen. Vestsvensk marin forskning sitter med mye kunnskap om disse farvannene. Det vil styrke prosjektet om Kosterhavet nasjonalpark kan sitte i styringsgruppen. De har nært samarbeid med svensk marin forskning.

Det foreslås at følgende saker skal legges fram for styringsgruppen:

- Prosjektplan, budsjett og finansiering (for hele prosjektperioden)
- Årlige arbeidsplaner, herunder eventuelle justeringer i forhold til prosjektplanen
- Rapportering om framdrift, resultater og behov

Prosjekteier:

- Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker

Bevilgning er gitt til Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker og Havforskningsinstituttet. Det er derfor naturlig at nasjonalparken er eier av prosjektet og har styring med prosjektgjennomføring. Dette vil sikre at prosjektet er godt forankret i nasjonalparkstyrene. Dette vil også sikre forankring til Miljødirektoratet som har et overordnet ansvar for nasjonalparkene.

Prosjektledelse:

- Havforskningsinstituttet v/ Frithjof Moy

Havforskningsinstituttet vil ta administrativt og økonomisk ansvar for prosjektet. Det innebærer ansvar for samarbeidsavtaler med partnere og fungere som finansiell bank for prosjektet, samt ha et overordnet ansvar for prosjektgjennomføring.

Prosjektpartnere:

- Havforskningsinstituttet (HI)
- Kartverket (KV)
- Norges geologiske undersøkelse (NGU)
- Kongsberg Maritime (KM)
- Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
- Vitensenteret Inspira i Østfold

Alle organisasjoner som deltar i det operative arbeidet skal ha en egen prosjektansvarlig.

Det kan bli aktuelt å etablere flere partnere i prosjektet for å sikre god måloppnåelse.

Arbeidspakke Økologisk grunnkart:

Havforskningsinstituttet leder arbeidspakken på overordnet nivå med ansvar for å koordinere arbeidsoppgaver slik at utbyttet blir best mulig opp mot målsetningen.

Arbeidsoppgaver er under etablering i felles arbeidsmøter og prosjektpartnere vil ta ansvar for en eller flere oppgaver. I første omgang er noen områder definert som

- Havforskningsinstituttet: biologiske bunnkart og vannmasser
- Kartverket: dybdekart og avledede produkter
- Norges geologiske undersøkelse: sedimentkart og avledede produkter
- Kongsberg Maritime: ny teknologi og formidlingsformer

- Norsk institutt for vannforskning: gruntvannsøkologi og -teknologi

Arbeidspakke Kunnskapsbank:

Det er foreslått at fylkeskommunene og vertskommunene etablerer en egen prosjektledelse/prosjektleder for arbeidet med kunnskapsbanken. Faglig prosjektledelse, økonomisk og administrativt ansvar legges til samme organisasjon. Prosjektledelsen oppretter en egen arbeidsgruppe for arbeidet med kunnskapsbanken. Gruppen skal ha representanter fra skoleeierne, operative skoleenheter, prosjektpartner (informasjonsmedarbeider), frivillige organisasjoner, media og relevante besøkssentre (Ytre Hvaler, Færder og Ilene). Formidling vil være en hovedaktivitet for alle prosjektpartnere og arbeidet med kunnskapsbanken skal sikre både formidling og nye former for formidling. Inspiria er gitt i oppgave å gjennomføre et forprosjekt fram til medio januar 2019.

Sekretariat

Det arbeides med å opprette et nettverksekretariat som kan ha en koordinerende rolle i prosjektet og med styringsgruppen, for å sikre helheten i prosjektet og at nasjonalparkenes behov blir ivaretatt. Sekretariatet skal bestå av:

- Nasjonalparkene (overordnet koordinering)
- Prosjektledelse økologisk grunnkart (HI)
- Prosjektledelse kunnskapsbank
- Prosjektansvarlige for Frisk Oslofjord i Østfold og Vestfold fylkeskommuner, Kongsberggruppen, NIVA, Statens Kartverk og NGU

Nasjonalparkene koordinerer arbeidet inn mot styringsgruppen, nasjonalparkstyrene og forvaltningen forøvrig.

Referansegruppe

Det kan vurderes å opprette tidsbegrensede eller permanente referansegrupper under prosjektledelsen for delprosjektene, for spesielle temaer.

Budsjett og finansiering

Finansgrunnlag:

Følgende oversikt viser hvilken finansiering som er lagt til grunn i prosjektet.

Sparebankstiftelsen-DNB, Klima- og miljødepartementet og Østfold og Vestfold Fylkeskommuner har gitt tilsagn på til sammen 19 mill kr til prosjektet. Havforskningsinstituttet, Kongsberg Maritime og NGU har så langt gått inn med betydelig egenfinansierings. Samlet utgjør gitte bevilgninger og tilsagn pr. dato ca 25 mill.

(Finansieringen av arbeidet med sel og brisling er foreløpig ikke er på plass.)

HI vil fungere som bank for prosjektet og be om utbetaling av gave fra Sparebankstiftelsen iht gavebrev pålydende 15 mill og følger opp rutiner for utbetaling og økonomirapportering. KLD har gitt betalingsfullmakt på kr 670 000 til Miljødirektoratet for 2018 og HI følger opp rutiner for utbetaling og økonomirapportering.

Budsjettdisponering

HI forvalter hele tilskuddsbeløpet til prosjektet og overfører midler til prosjektpartnere i tråd med godkjent budsjett. HI har det samlede ansvar for økonomiforvaltningen og økonomisk rapportering. Utbetaling av tilskuddsbeløp skjer i henhold til vedtatte betalingsplaner, tentativt 50% av avtalt tilskuddsbeløp for året faktureres innen 1. mars gjeldende år og resten av påløpt /avtalt tilskuddsbeløp for året faktureres innen 30. november gjeldende år. Kostnader skal angis særskilt slik

at regnskap kan godkjennes av revisor iht reglement for mottak av gave fra Sparebankstiftelsen DNB og utbetaling av tilskudd fra KLD/Miljødirektoratet.

Framdriftsplan for prosjektperioden

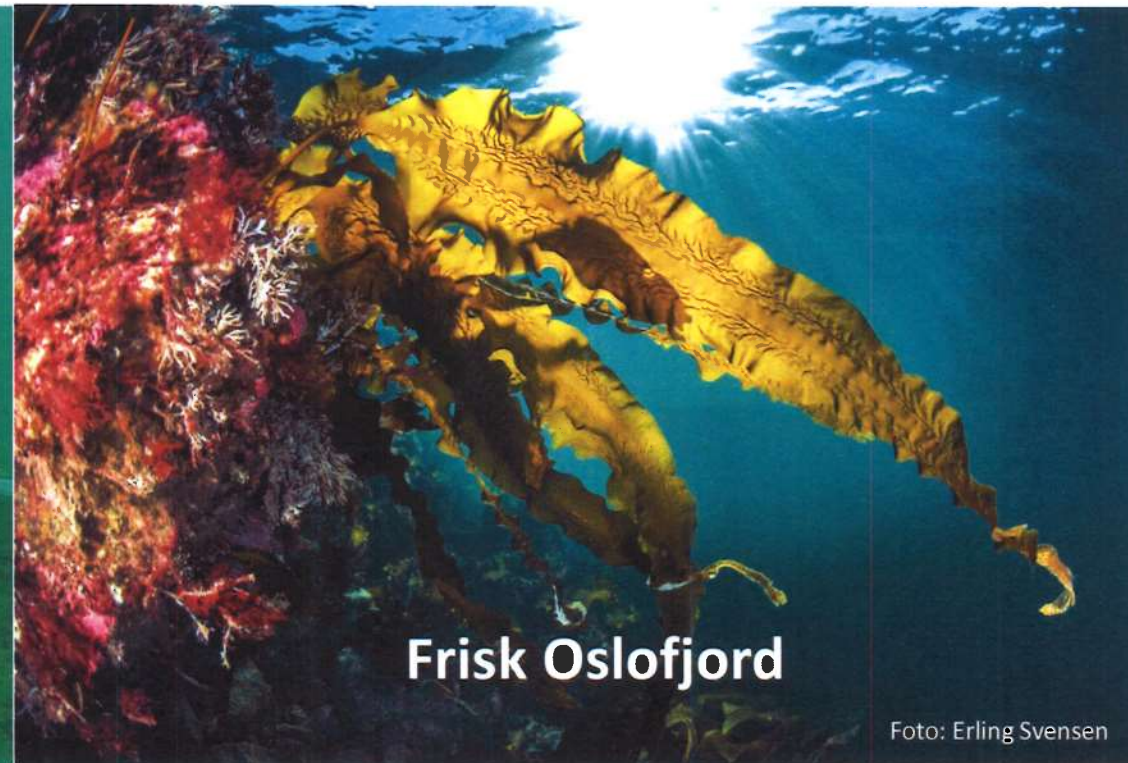
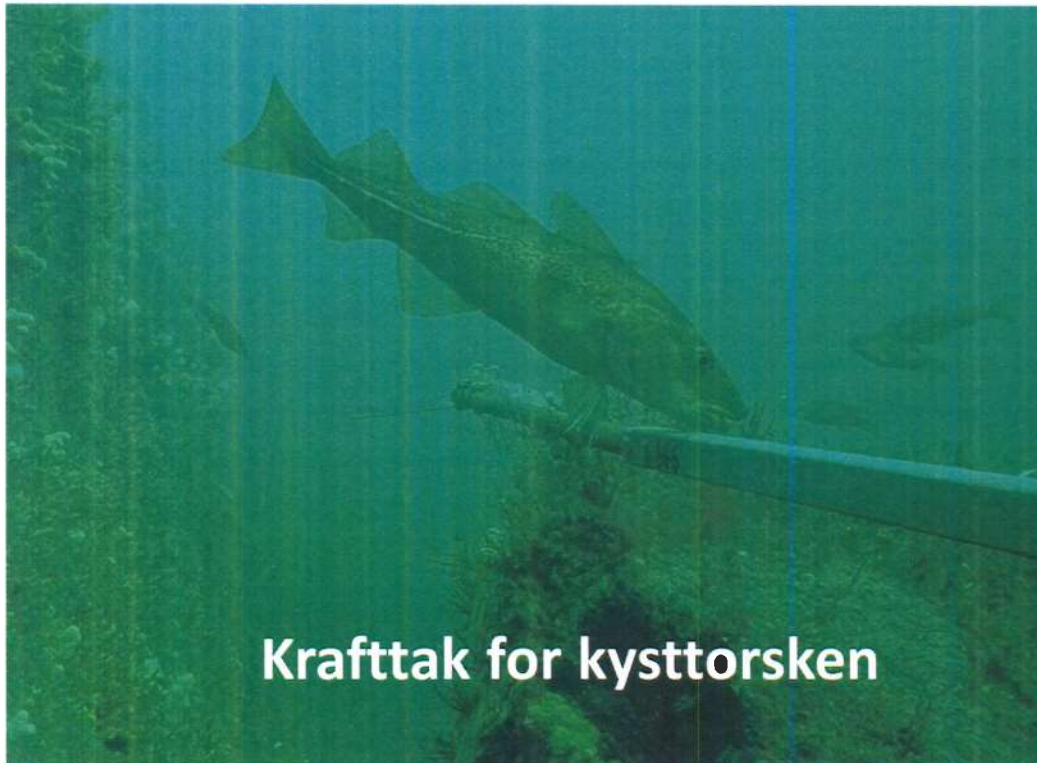
En framdriftsplan settes opp i tabell samkjørt med budsjettoppsettet. Denne settes opp i arbeidsmøtet i november. Under er det forslag til milepæler (for 2018) som skal bakes inn.

- Saksframlegg (dette dokument) til styringsgruppen 28. august der hoveddrammene for prosjektet beskrives. Deadline 20 august.
- Lage saksframlegg til de to fylkeskommunene, jf. prosjektsøknaden og finansieringsforslag
- Lyse ut Prosjektsekretærstilling
- Økologiske grunnkart: Avklare roller og aktiviteter med samarbeidspartnere i august/september. Starte arbeidet med å kartlegge og innhente eksisterende kunnskap
- Økologiske grunnkart: Planlegge og ev teste kartleggingsutstyr/kartleggingselementer
- Kunnskapsbanken: Gjennomføre forankrings- og planleggingsmøter innen november – skoleeiere, rektorer, besøkssentre
- Forberede program og invitasjoner til prosjektkonferanse i november. Ansvar: Bjørn nasjonalparkene
- Klargjøring for gjennomførende aktiviteter i 2019

Informasjonsrutiner innad i prosjektet og ut mot allmenheten

- Det lages egen logo for Frisk Oslofjord som brukes i informasjonsarbeid og på notater/brevark.
- Saker som skal legges fram for styringsgruppen koordineres av prosjekteier
- Følgende saker avklares i nettverkssekretariatet:
 - Fagnotater som viser forslag til faglig innhold og gjennomføring av faglig aktivitet
 - Sakskart og saker som skal legges fram for styringsgruppen
 - Kopi av innkalling til styringsgruppen med vedlegg
 - Utkast til rapporteringer
 - Utkast til fagartikler
 - Initiativ til mediasaker, så langt det er mulig
 - Info om saker til nettsider
- Det lages egen prosjektfane for Frisk Oslofjord på nasjonalparkenes nettside. Styresaker og nyhetssaker legges der. Det er ønskelig at andre deltakende organisasjoner lager linker til denne informasjonen på sine egne nettsted.
- Prosjektmedarbeider ved HI inngår i nettredaksjonen for nasjonalparkenes nettsider og forbereder dessuten fagartikler og saker til media.

Unike synergier i ytre Oslofjord:

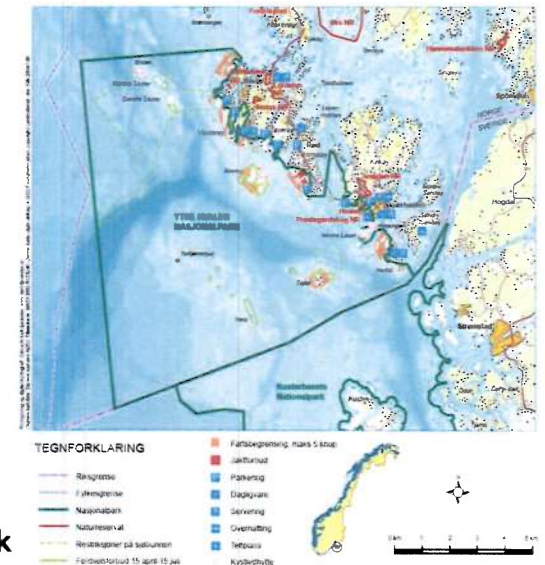
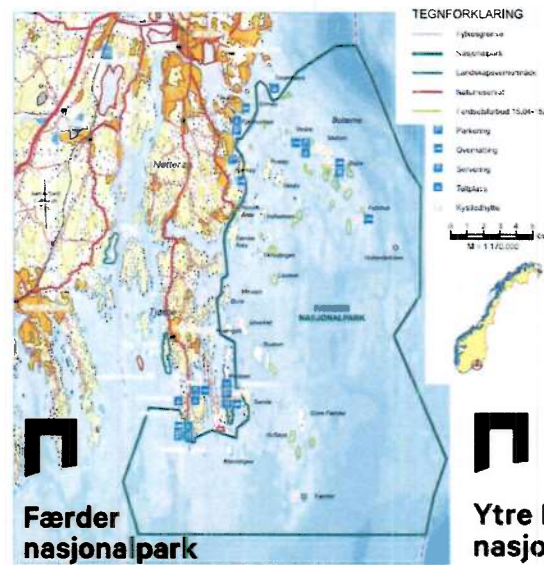

Hva er “Krafttak for kysttorsken” (KFK)?

KFK er et tverrfaglig forsknings- og forvaltningsprosjekt i regi av nasjonalparkene i ytre Oslofjord.

- KFK skal stille en “torskediagnose” for Ytre Oslofjord og
- gi råd om utforming og plassering av bevaringsområder “...innenfor eller i tilknytning til Færder- og Ytre Hvaler nasjonalparker”.
- KFK skal gjennomføre en inventering fiskesamfunnet i Ytre Oslofjord.

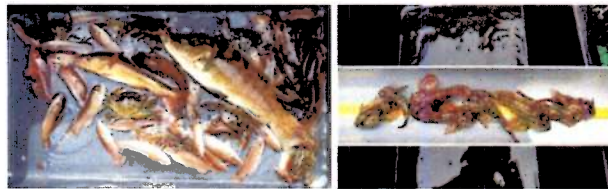
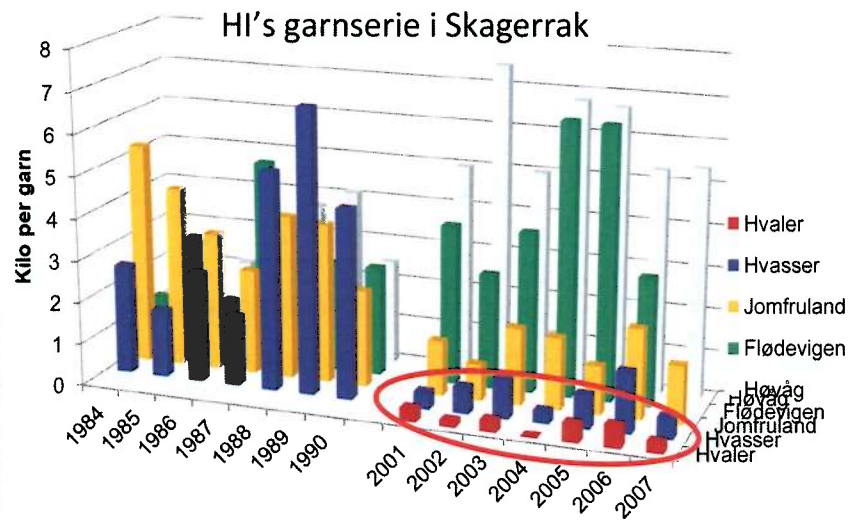
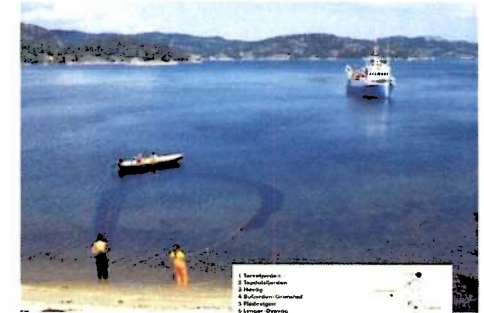
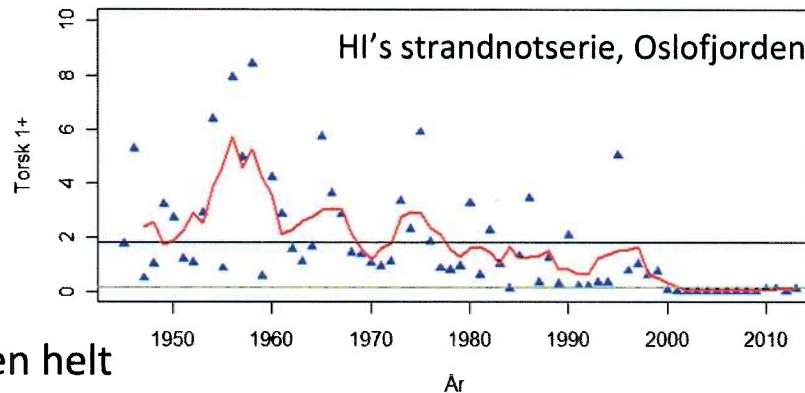

Bakgrunn: hvorfor et "krafttak" for kysttorsk?

Måleserier viser at torsken er svært svekket i indre Skagerrak.

- Eldre torsk (> 1 år gammel) er nesten helt borte fra målestasjonene i strandnotserien.
- Havforskningsinstituttets garnserie ("vinterfisket") i Skagerrak bekrefter samme trend for ytre Oslofjord.

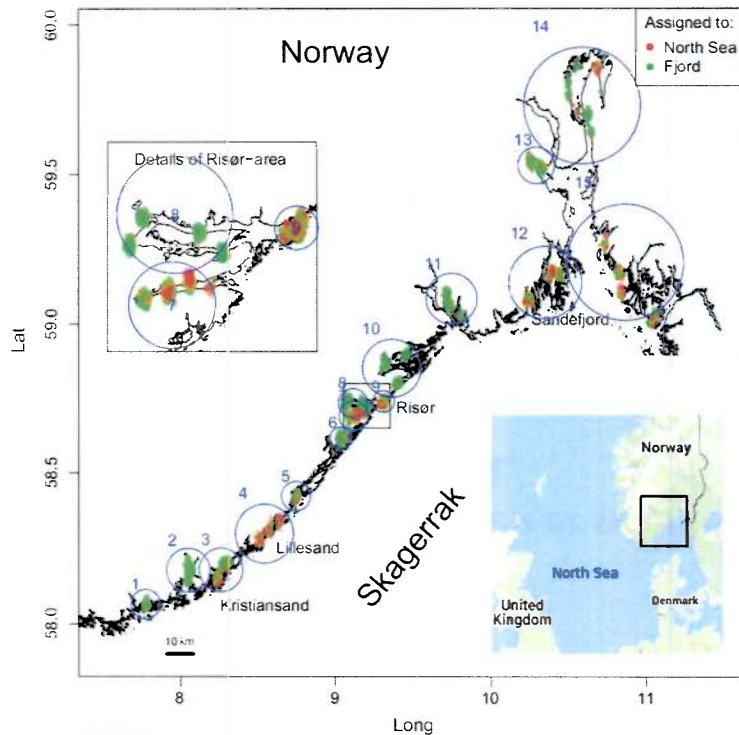

Fiskesamfunnet domineres nå av andre, mindre arter.

Bakgrunn: hvor kommer kysttorsken fra?

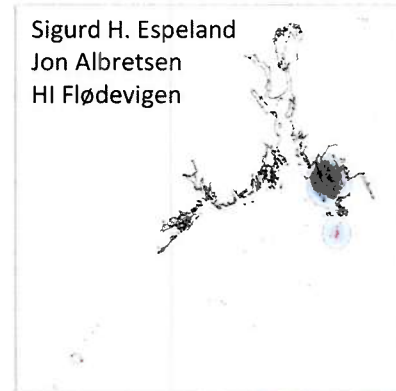

Knutsen et al. 2018. *Evol Appl*

Genetiske metoder viser at torsk på kysten kan ha ulik opprinnelse.

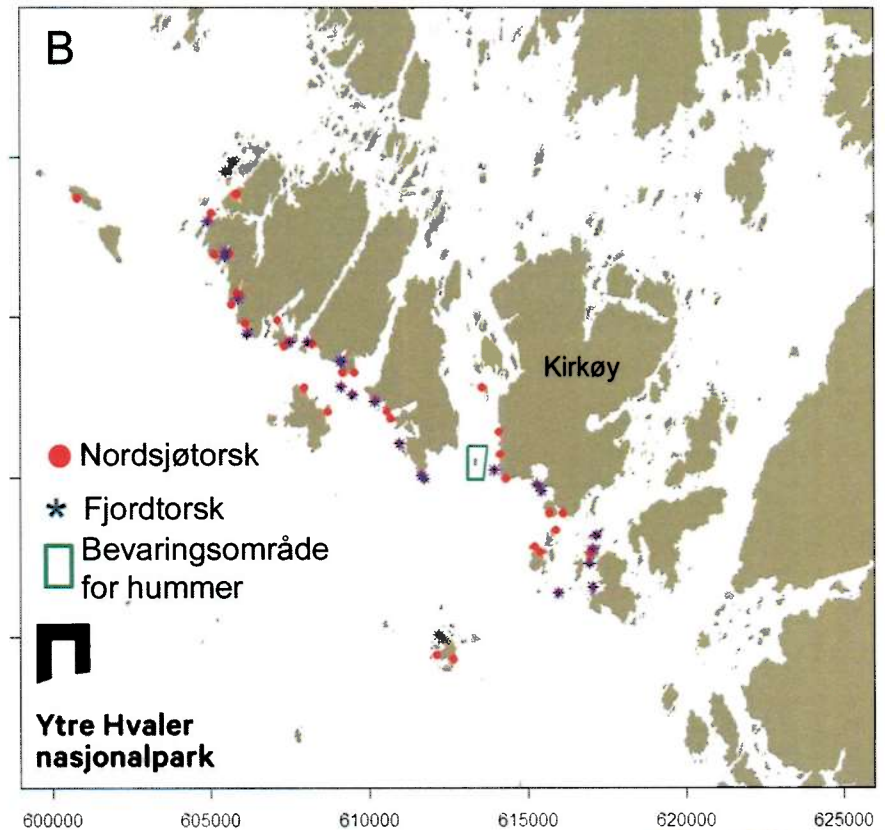
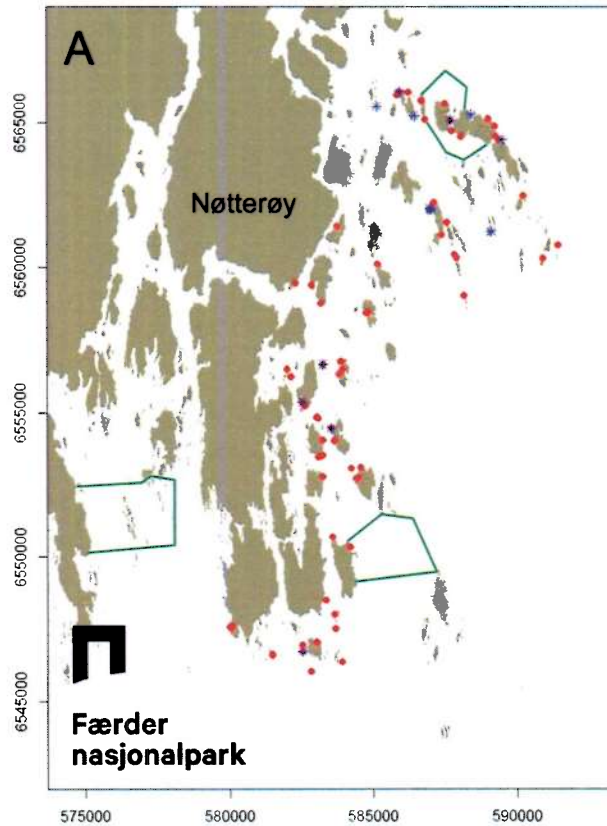
- Fjordtorsk er mer stedbunden og mer vanlig innerst i fjorder/innaskjærs.
- Nordsjøtorsk kan vokse opp på kysten men er mindre stedbunden og kan vandre "hjem" til gyteområder i Nordsjøen.
- Finmasket strømmodellering bekrefter retensjon* av egg (og larver), selv i ytre områder av Oslofjorden.

*Retensjon = tilbakeholdelse

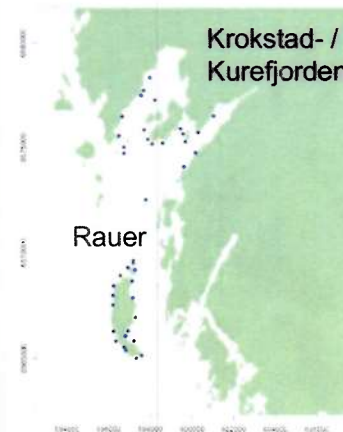
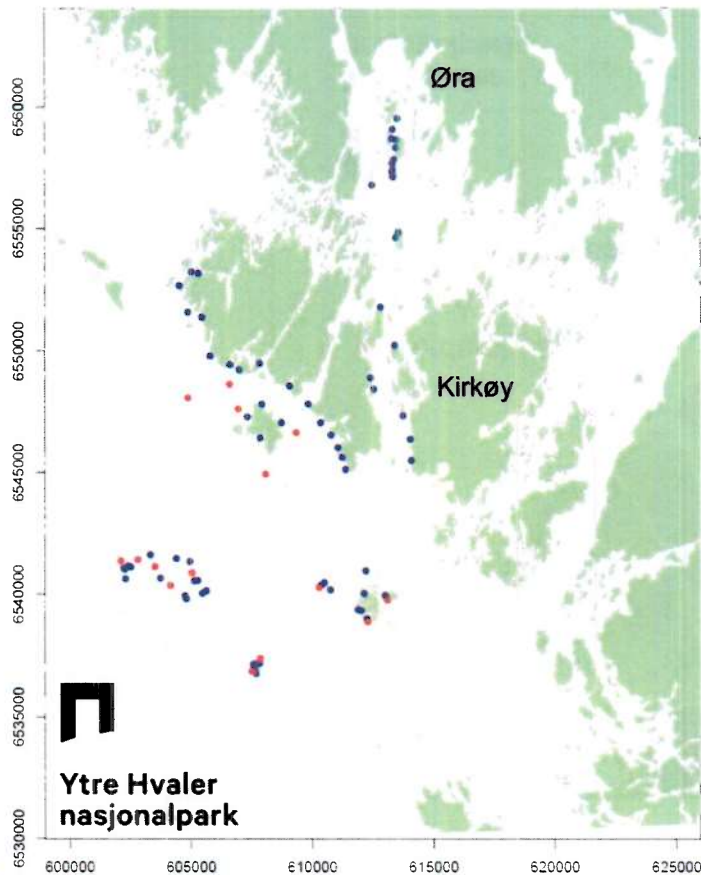
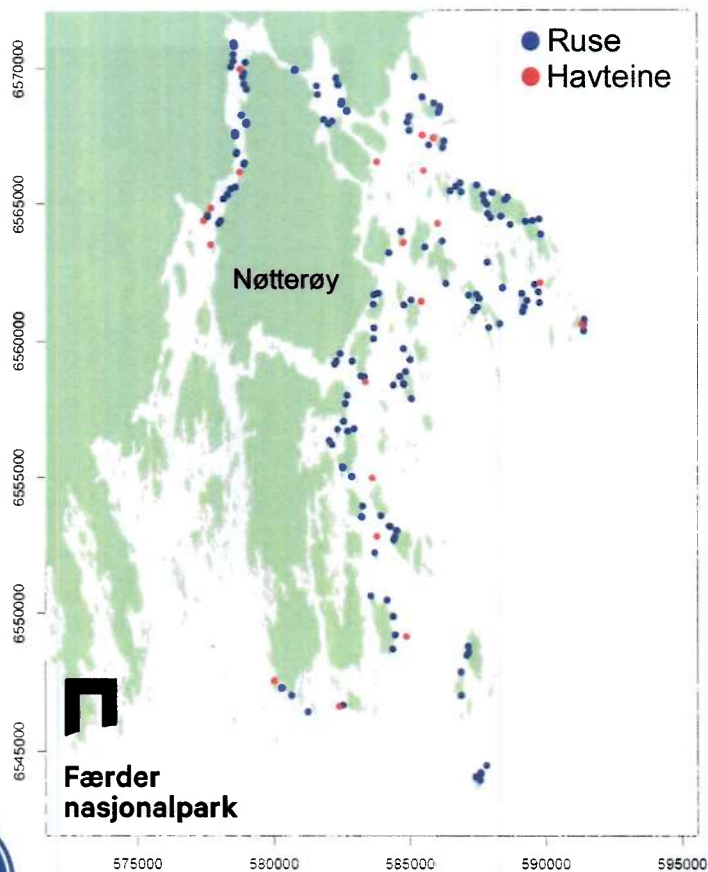

KFK: egne data på opprinnelse til torsk i ytre Oslofjord

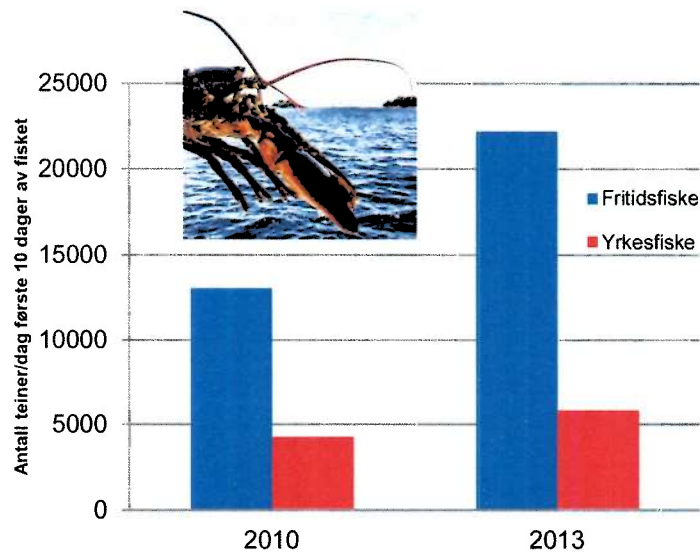

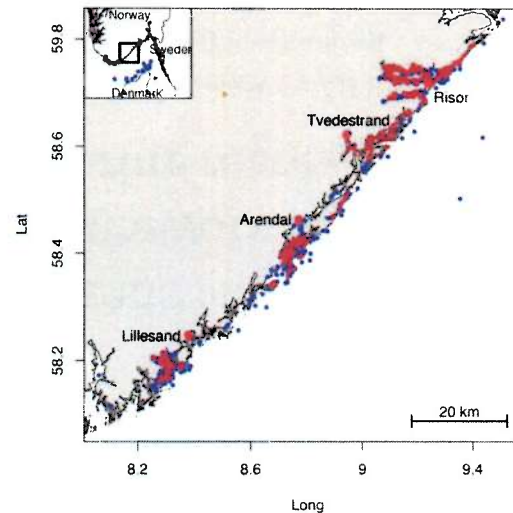
Feltinnsats i 2018 – utvidet etter innspill fra fiskere

Hvorfor er torsk og andre fiskebestander svekket? - Fisket er betydelig

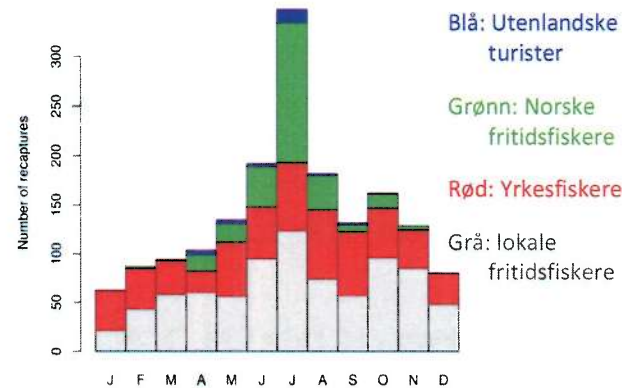

Kleiven et al. 2011. *Marine and Coastal Fisheries*
Kleiven et al. 2012. *PLoS ONE*

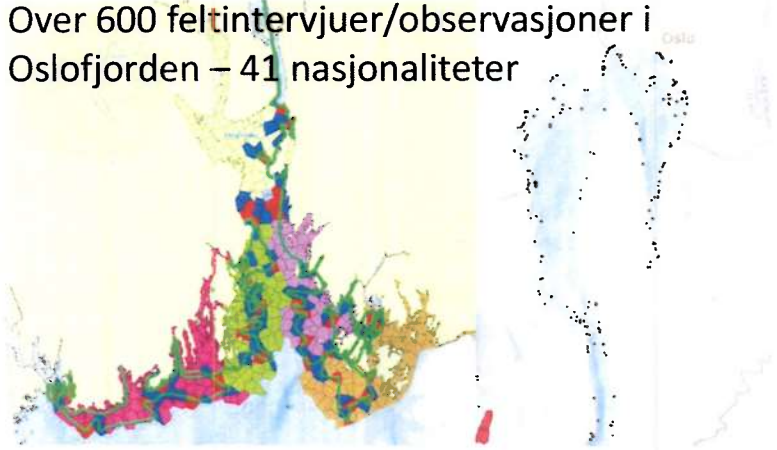
Merking-gjenfangst:

- Fritidsfisket stod for 69% av fangstene
- 54 % av torsk i fritidsfisket tatt med stang og/eller snøre

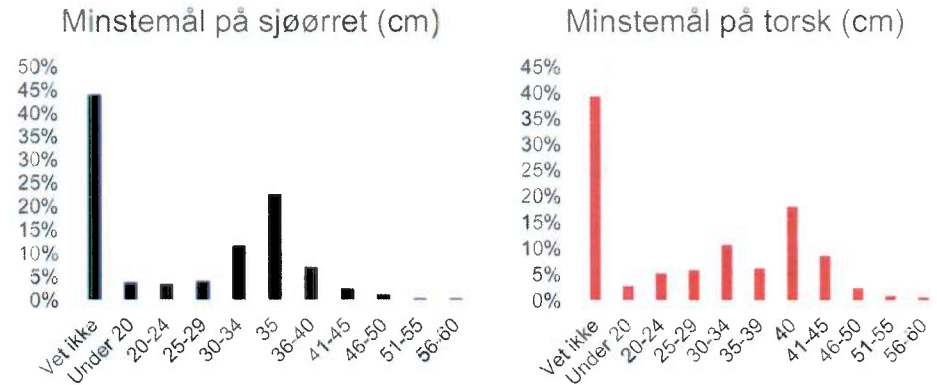
Kleiven et al. 2016. *PLoS ONE*

Over 600 feltintervjuer/observasjoner i
Oslofjorden – 41 nasjonaliteter

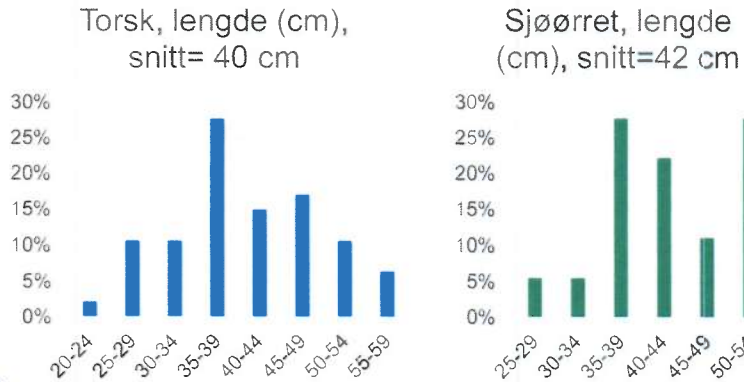

Hva karakteriserer fritidsfisket?

Kunnskap om minstemål

Landet fisk som er målt

Pågående NFR-prosjekt på fritidsfiske: 'A framework for science-based management of marine recreational fisheries in Norway'

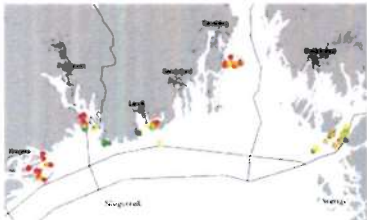
Ledet av Alf Ring Kleiven
HI Flødevigen

Hvorfor er torsk og andre fiskebestander svekket? - Miljøet er forringet

1. ...forringede økosyst., mhp. habitater, næringsalter, fiskebestander

Sukkertaretilstand i Ytre Oslofjord

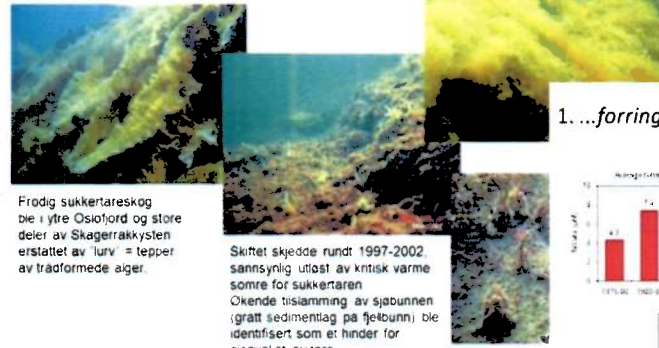
Undersøkte sukkertarestasjoner i ytre Oslofjord (2005-2008). Tilstanden er klassifisert fra god (grønn) til dårlig (rød) i en 5 trinns skala.
Kilde: Sluttrapport fra sukkertareprosjektet SPFO-rapport 1043/2008

Formørkning av kystvannet:
Grumsete vann gir dårligere lysforhold og redusert dypubredelse av alger

1. ...forringede økosyst., mhp. habitater, næringsalter, fiskebestander

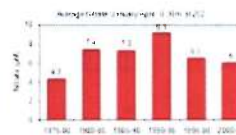
Sukkertaren sliter fortsatt på Skagerrakkysten

Frødig sukkertareskog ble i ytre Oslofjord og store deler av Skagerrakkysten erstattet av 'lurv' = tepper av trådformede alger.

Skiftet skjedde rundt 1997-2002, sannsynlig utløst av kritisk varme somre for sukkertaren. Økende tilsalming av sjøbunnen (grått sedimentlag på fjelbunn) ble identifisert som et hinder for gjenvekst av tare.

1. ...forringede økosyst., mhp. habitater, næringsalter, fiskebestander

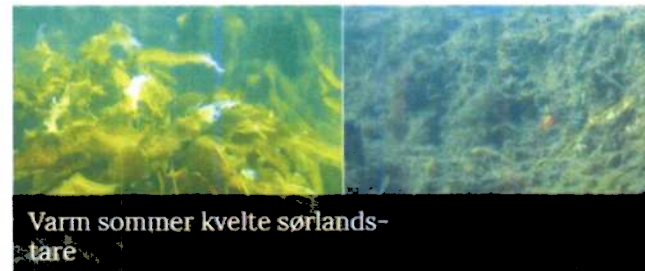

Nitratkonsentrasjon (middelverdier) i kystvannet (0-30 m) målt vinter/var i kyststrømmen utenfor Arendal, beregnet for 5-årsperioder. (Kilde: Kilde: Aure og Magnusson 2008, Møyt et al 2007b)

Reduserte langtransporterte tilførsler er først og fremst årsak til lavere nitratverdier etter 1995.

NB! Gradient i nitratkonsentrasjoner innover Oslofjorden viser at lokale kilder bidrar mer enn langtransportert tilførsel.

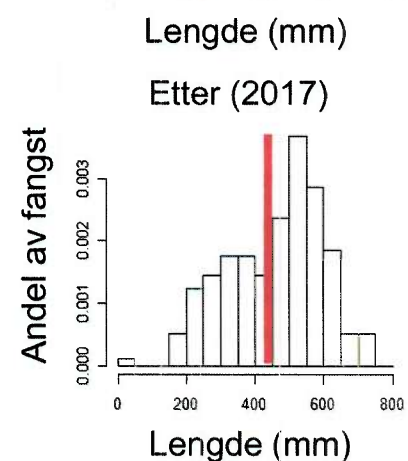
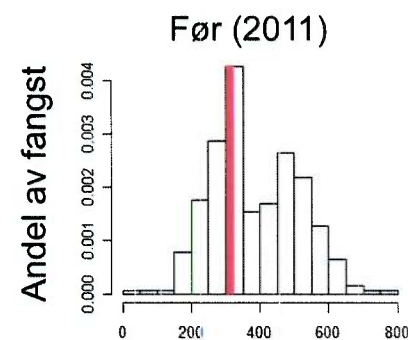
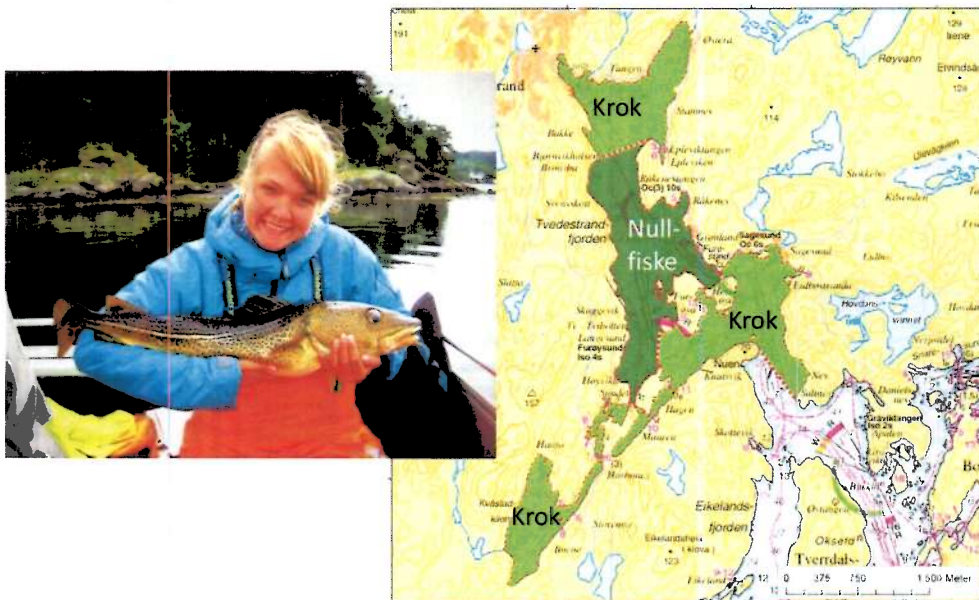

Varm sommer kvelte sørlands-tare

<https://www.hi.no/hi>

Dersom miljøet er endret, kan bevaringsområder likevel bidra til restaurering av fjordbestander?

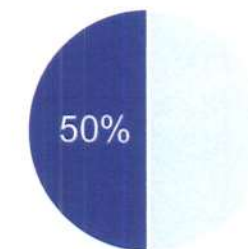
Resultater fra Tvedestrandfjorden tyder på at bevaring av fjordbestander kan nytte.

Årlig overlevelse før (2011 – 2012)

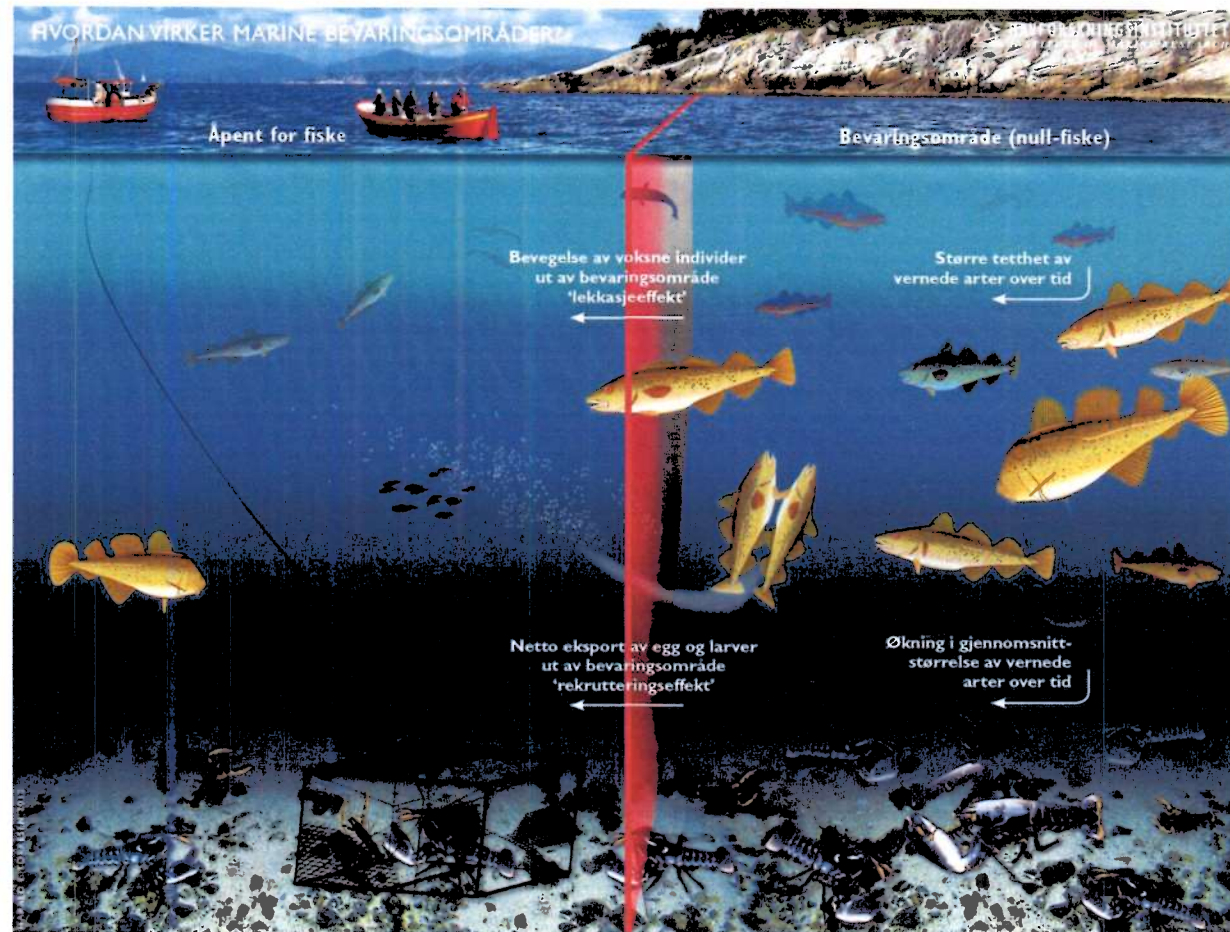
Årlig overlevelse etter 2012 –

Krafttak for kysttorsken tar i bruk **bevaringsvitenskap** utviklet ved Havforskningsinstituttet i løpet av de siste ti årene.

- Fremover vil vi prioritere forskning som kan belyse synergier i **nettverk av marine bevaringsområder**.
- Nettverk kan være et godt alternativ for fremtidig forvaltning av kystbestander.

Moland et al. 2013. *P Roy Soc B*, Huserbråten et al. 2013. *PloS ONE*,
Fernandez-Chacon et al. 2015. *J Appl Ecol*, Torbjørnsen et al. 2018. *MEPS*

Økosystemet i ytre Oslofjord – mer enn kysttorsk

Med tildeling av støtte fra **Regionalt forskningsfond Oslofjordfondet** (2018-2019-2020) skal KFK gjennomføre fokuserte arbeidspakker på ulike nivå i økosystemet:

1. Fiskesamfunnet i ytre Oslofjord (bestander, demografi, funksjoner, tilstand)
2. Habitater i ytre Oslofjord (fiskehabitater, oppvekstområder)
3. Vannkvalitet og miljøtilstand
4. Fremmede arter og nye problemstillinger

Selens rolle i økosystemet

Gjennom en tilleggsbevilgning fra KLD over statsbudsjettet blir det mulig å realisere planer for satellittmerking av steinkobbe fra høsten 2019. GPS/GSM-merker vil bli tatt i bruk for å studere bevegelsene og dykkeadferd til kobber i Ytre Oslofjord, og utveksling av dyr mellom Østfold og Vestfold (Ytre Hvaler og Færder).

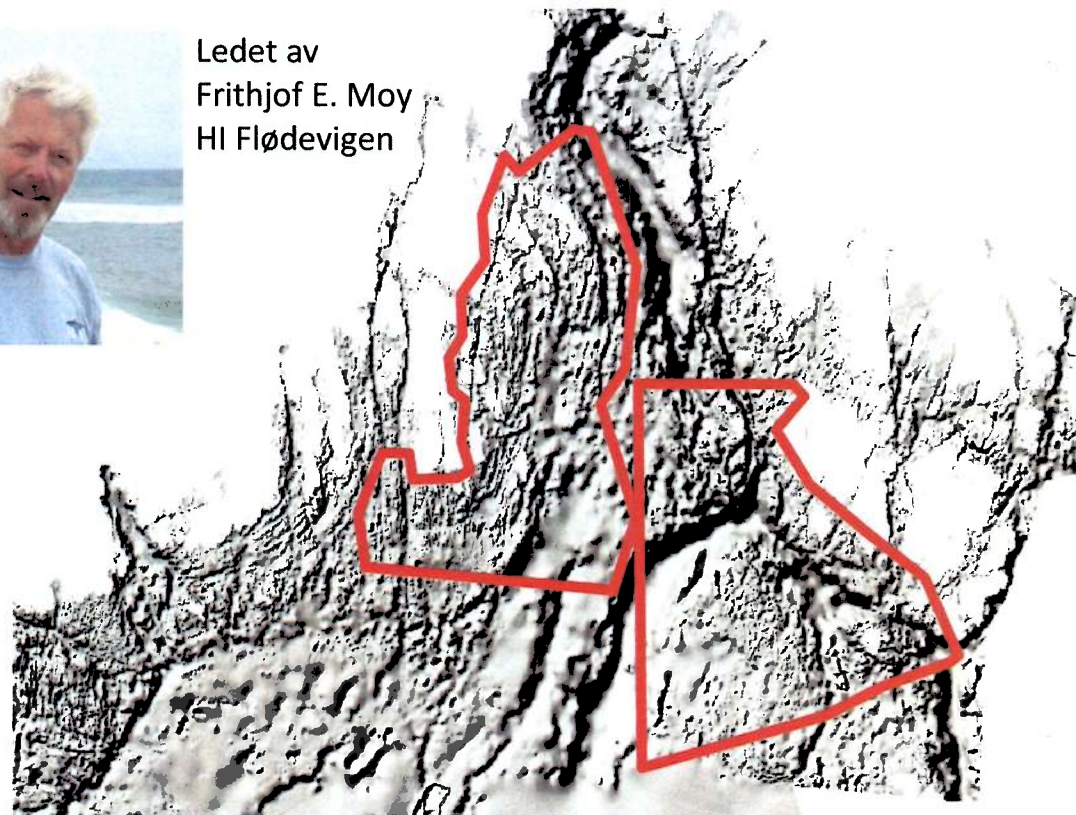
Hva er “Frisk Oslofjord”?

Frisk Oslofjord er et stort, nytt kunnskap- og formidlingsprosjekt – med mange partnere. Frisk Oslofjord skal...

- ...benytte og utvikle ny teknologi for observasjon og kartlegging av havbunnen i ytre Oslofjord
- ...lagre, tilgjengeliggjøre, popularisere og formidle kunnskap om havbunnen i ytre Oslofjord
- ...lage økologiske grunnkart over havbunnen i ytre Oslofjord.

Ledet av
Frithjof E. Moy
HI Flødevigen

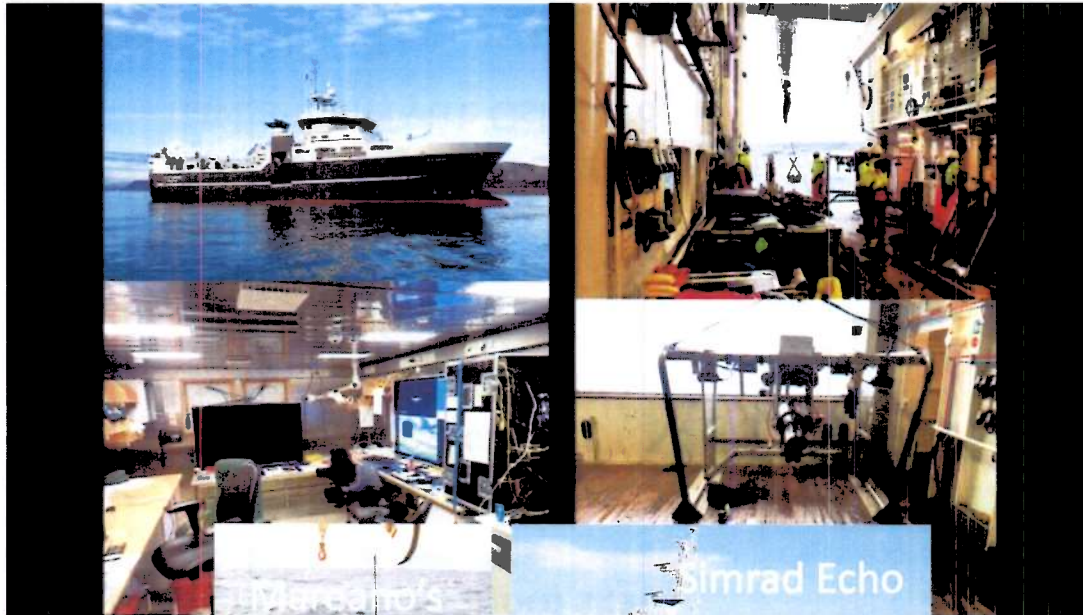
Færder
nasjonalpark

Ytre Hvaler
nasjonalpark

Hva slags teknologi skal brukes?

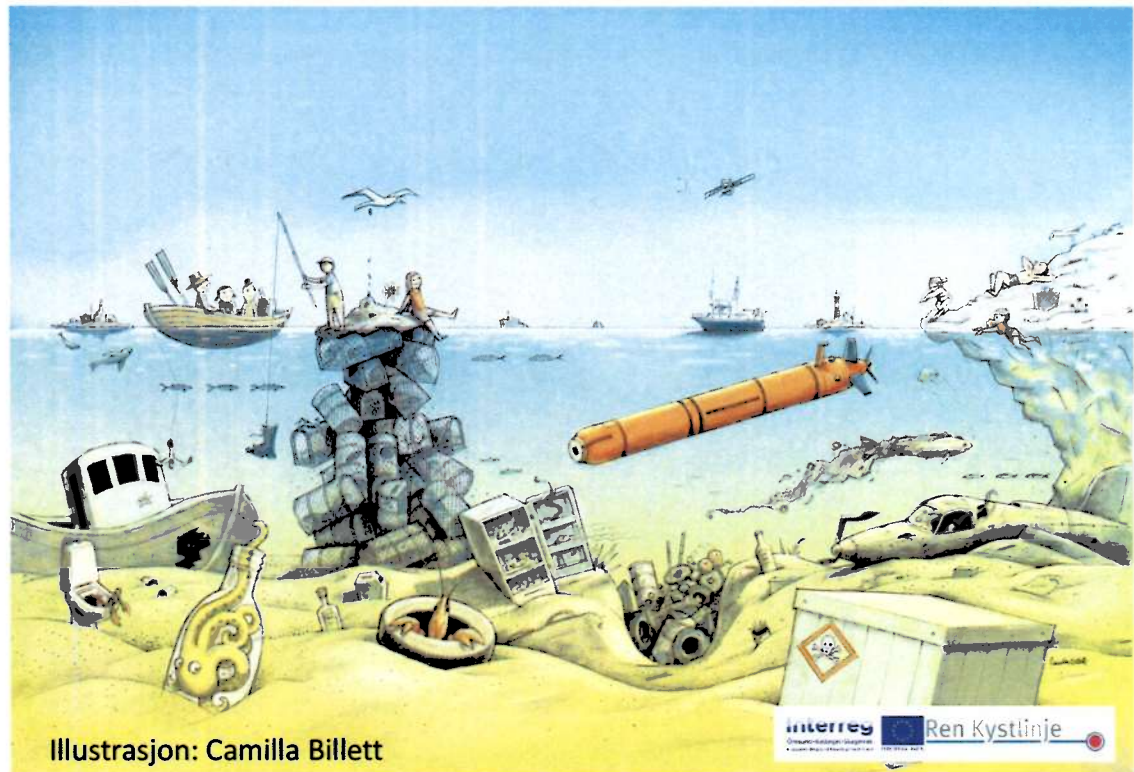

Kongsberg's «Hugin» AUV undervannsfarkost
AUV = Autonomous Underwater Vehicle

Hva forventer vi å finne?

Undervannsfarkosten Hugin gjør det mulig å kartlegge naturlige formasjoner og skrot fra menneskene på et fint detaljnivå. Foruten data til grunnkartene vil farkosten registrere:

- Vrak og dumpet/ mistet last fra skip
- Tapt fiskereskap (teiner, trålutstyr)
- Sjøppel på havbunnen

- Gamle strukturer (<9000 år)
- Vokser 2-3cm i året
- God indikator for friskt oseanisk vann
- Lever hovedsakelig av zooplankton i våre farvann

- Sannsynligvis flere rev i ytre Oslofjord

Trusler mot korallrev

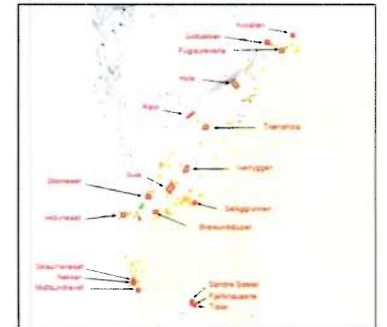
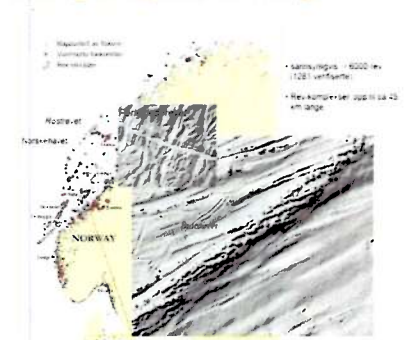
- Fysisk skade fra fiskeri
- Nedsilting/partikkel-eksponering
- Oppvarming
- Forsuring
- Endret tilgang til føde

- Basiskartlegging for tilstandsvurdering er en forutsetning for å spore mulig fremtidig endring (forverring kan allerede ha startet)

Hva forventer vi å finne?

Fordeling av *Lophelia* rev i Norge

Færder
nasjonalpark

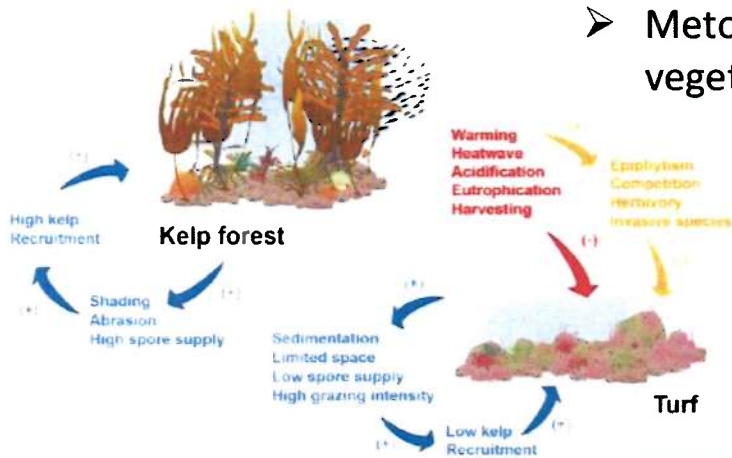

Ytre Hvaler
nasjonalpark

Forskning og metodeutvikling for gruntvannshabitater

Økosystemskifter fra
tareskog til trådalgesamfunn

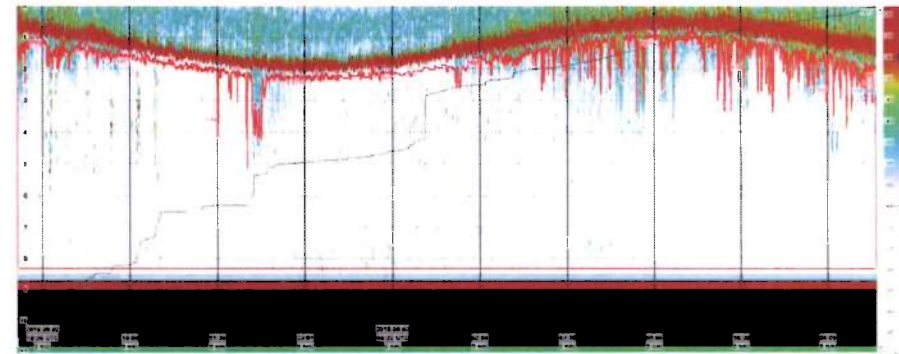

Kjell Magnus Norderhaug
HI Flødevigen

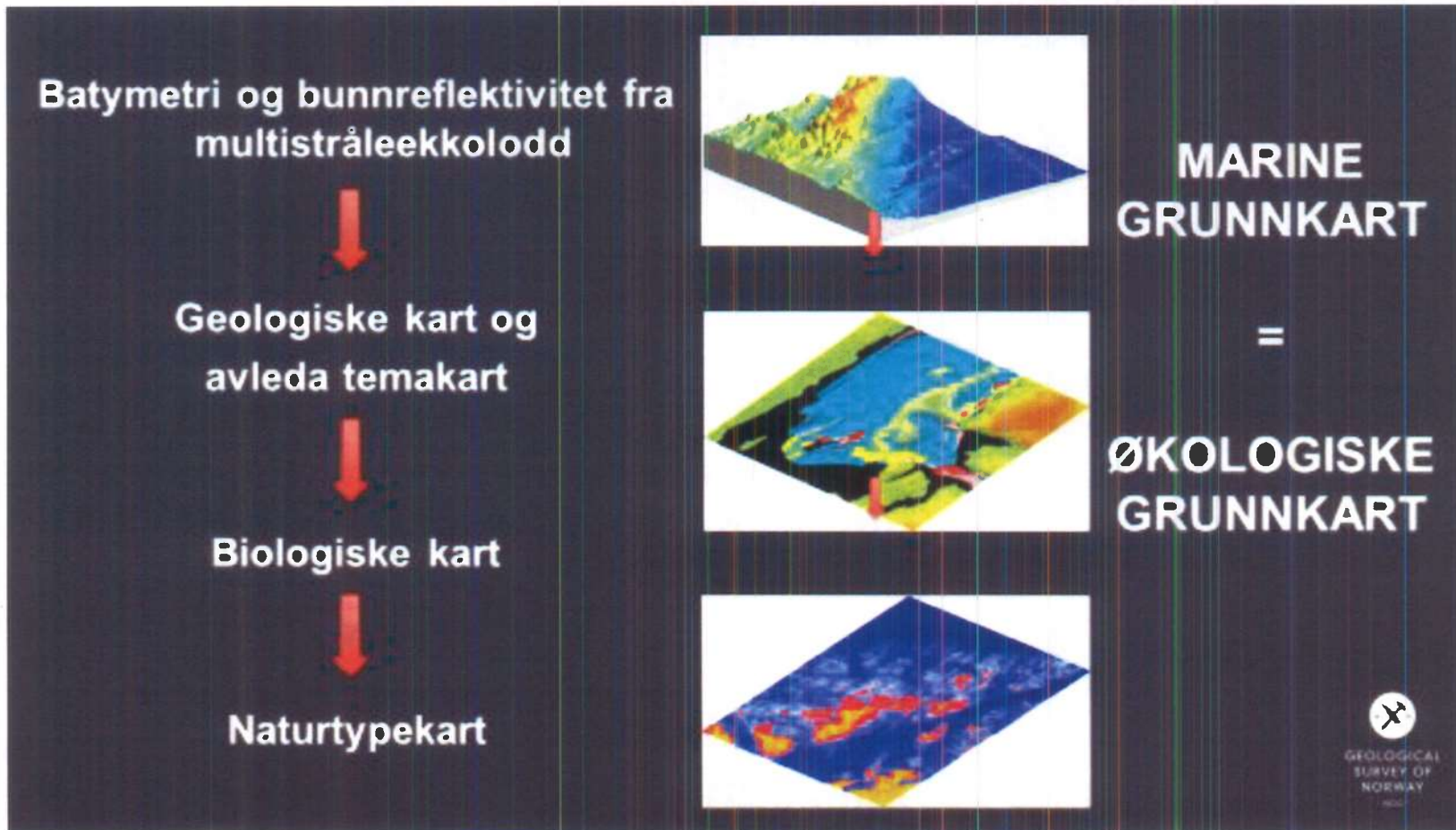

Målsettinger:

- Årsaker til tap av sukkertare
- Metoder for studier av fisk i tett vegetasjon (oppvekstområder)

Økologiske grunnkart: viktig for kunnskapsbasert forvaltning

Konklusjoner

- Nasjonalparkene i ytre Oslofjord er viktige pådrivere for å oppnå en kunnskapsbasert forvaltning av naturen og naturverdiene.
- Prosjektene (Krafttak for kysttorsken og Frisk Oslofjord) har sett dagens lys som et resultat av nasjonalparkenes gjennomføringskraft.
- Prosjektene, erfaringene og resultatene vil kunne være katalysatorer for arbeidet med en helhetlig plan for Oslofjorden.

VESTFOLD FISKERLAG

Færder nasjonalpark

ØSTFOLD FISKERLAG

Ytre Hvaler nasjonalpark

Kartverket

KONGSBERG

VESTFOLD fylkeskommune

FISKERIDIREKTORATET

Færder nasjonalpark

Norsk institutt for vannforskning

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE - NGU -

inspiria

ØSTFOLD FYLKESKOMMUNE

MILJØ-DIREKTORATET

Ytre Hvaler nasjonalpark

PROGRAM

Oppstartskonferanse: Helhetlig plan for Oslofjorden

19. november 2018, Radisson Blu Plaza, Oslo

Helhetlig plan for Oslofjorden

19. november 2018

Del 1 : Kunnskap

- 08.30 Registrering og kaffe
- 09.00 Velkommen *Ellen Hambro, miljødirektør*
- 09.10 Innledning: Helhetlig plan for Oslofjorden *Ola Elvestuen, klima- og miljøminister*
- 09.30 Overvåking og annen aktivitet i Oslofjorden *Ellen Hambro, miljødirektør*
- 09.45 Hva har vi av kunnskap om fjorden?
Tilstand og utvikling i Oslofjorden
inkl. historisk tilbakeblikk *Mats Walday, forskningsleder, NIVA*
- 10.05 Krafttak for kysttorsken og Frisk Oslofjord,
hva er det? Mål, bakgrunn og innhold *Even Moland, seniorforsker,
Havforskningsinstituttet*
- 10.25 PAUSE
- 10.40 Regulering av fiskeriene -
tiltak for å bedre kysttorskbestanden *Erik Ludvigsen, seksjonssjef
Fiskeridirektoratet region sør*
- 10.55 Verdien av en frisk Oslofjord i "kroner og øre" *David Barton, seniorforsker i NINA*

Del 2: Utfordringer

- 11.15 Det forunderlige havet—
en hyllest til nysgjerrigheten. *Pia Ve Dahlen, marinbiolog
Passion for ocean*
- 11.35 LUNSJ
- 12.35 Hvilke utfordringer og muligheter står vi
overfor? Bruk og beskyttelse hand i hand? *Lene Conradi, ordfører, Asker kommune*
- 12.50 Hvilke utfordringer og muligheter står vi
overfor? Bruk og beskyttelse hand i hand? *Roar Jonstang, ordfører, Færder kommune*

19. november 2018

- 13.05 Hvilke utfordringer og muligheter står vi overfor? Bruk og beskyttelse hand i hand? *Rune Svensson, direktør Oslofjordens friluftsråd*
- 13.25 Sammen om eutrofi og klimaendringene. *Petter Erling Talleraas, styreleder Fagrådet for ytre Oslofjord og Sigurd Grande, styreleder Fagrådet for indre Oslofjord*

Del tre: Innspill til planen

- 13.45 Sektorovergrepene arbeid - hvordan få ulike sektorer til å samarbeide om en felles plan? Erfaringer fra direktoratgruppa *Anders Iversen, fagdirektør, Miljødirektoratet*
- 14.05 Hva er viktig i et planarbeid? *Knut Bjørn Stokke, førsteamanuensis, NMBU*
Prosess, involvering og alternative plantyper
- 14.25 PAUSE
- 14.40 GRUPPEARBEID
- 15.30 Helhetlig plan, ja, *Tyra Risnes, seksjonssjef Østfold fylkeskommune*
men prioriteringer må til
- 15.45 OPPSUMMERING: *Ellen Hambro, miljødirektør*
Tanker om utforming av planen
- 16.00 SLUTT

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Våre hovedoppgaver er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet og har mer enn 700 ansatte ved våre to kontorer i Trondheim og Oslo, og ved Statens naturoppsyn (SNO) sine mer enn 60 lokalkontor.

Forsidefoto: Bård Bredeesen, Naturarkivet

Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptre selvstendig i enkeltsaker vi avgjør, når vi formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring.

Våre viktigste funksjoner er at vi skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.

Miljødirektoratet

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no

Nett: www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo: Grensesvingen 7, 0661 Oslo

**Færder
nasjonalpark**

Helhetlig forvaltningsplan for Oslofjorden, utfordringer og muligheter

Roar Jonstang

Ordfører i Færder kommune

Leder i Færder nasjonalparkstyre

Styreleder vannområde Horten- Larvik

Færder
nasjonalpark

Livsgrunnlag og identitet

- Fiskeriene, særlig sild, makrell og torsk, og bosettingen
- Levemåte og kultur
- Kjærligheten til fjorden
- Friluftslivet som vokste fram fra 1930 tallet
- Oslofjorden er landets viktigste friluftsområde ved siden av Osломarka. Betydelige næringer knyttet til dette den dag i dag.
- Kysten vår representerer store verdier
- Koplingen mellom det som skjer på landsiden og virkningene i kystvannet har vært for dårlig, det må vi gjøre noe med

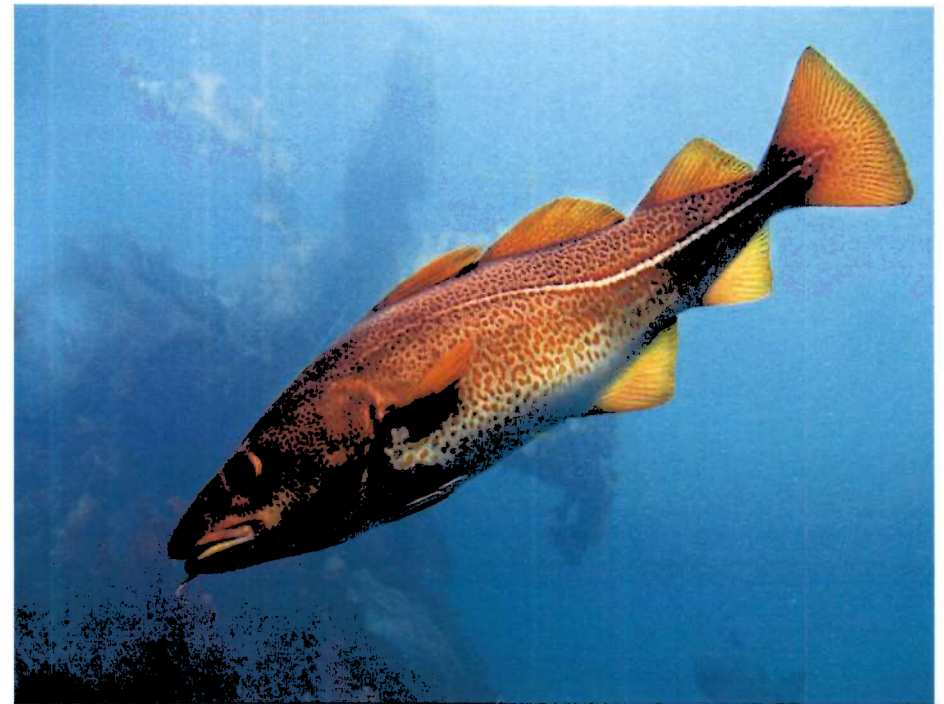

Færder
nasjonalpark

Fisken begynte å forsvinne på 90 tallet

- Ikke bare torsk, men også flere andre fiskeslag
- Diskusjonen rullet og gikk på bryggene, vi politikere kunne ikke gi svar, fylkesmann og fylkeskommune hadde heller ikke svar

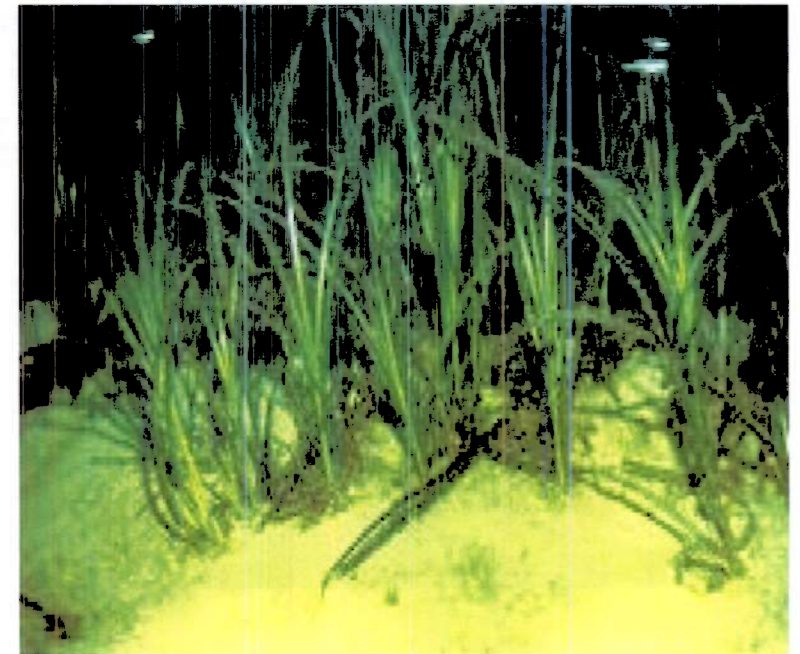

Færder
nasjonalpark

Hva har skjedd?

- Nå vet vi litt mer
- Formørkningen av kystvannet er hovedproblemet, overskudd på næringsalter, økt algevekst og tilslamming
- En svekket bæreevne kombinert med fortsatt intensivt fiske har vært en dårlig miks. Vi har undervurdert sårbarheten hos lokale fiskebestander

Færder
nasjonalpark

Nytt moment

- Så kom de første marine nasjonalparkene, begge i Ytre Oslofjord
- Nasjonalparkene har høy status og skapte nytt moment og ny oppmerksomhet på fjorden
- Politiske møter, klare signaler fra politisk ledelse
- Oppkopling mot nasjonale myndigheter, Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet
- Samarbeid med næringsliv og interesseorganisasjoner, særlig fiskerne

Færder
nasjonalpark

Mye oppmerksomhet, initiativ og samarbeid

- **Initiativet kom nedenfra**
- **Gikk sammen:**
- Relevante forvaltninger på alle nivå
- Nasjonale forskningsmiljøer
- Næringsliv (DNB og kongsberggruppen)
- Interesseorganisasjoner
- **To store prosjekter satt i gang:**
- *Krafttak for kysttorsken*
- *Frisk Oslofjord*
- *Budsjett: ca 35 mill.*
- **Både privat og offentlig finansiering**

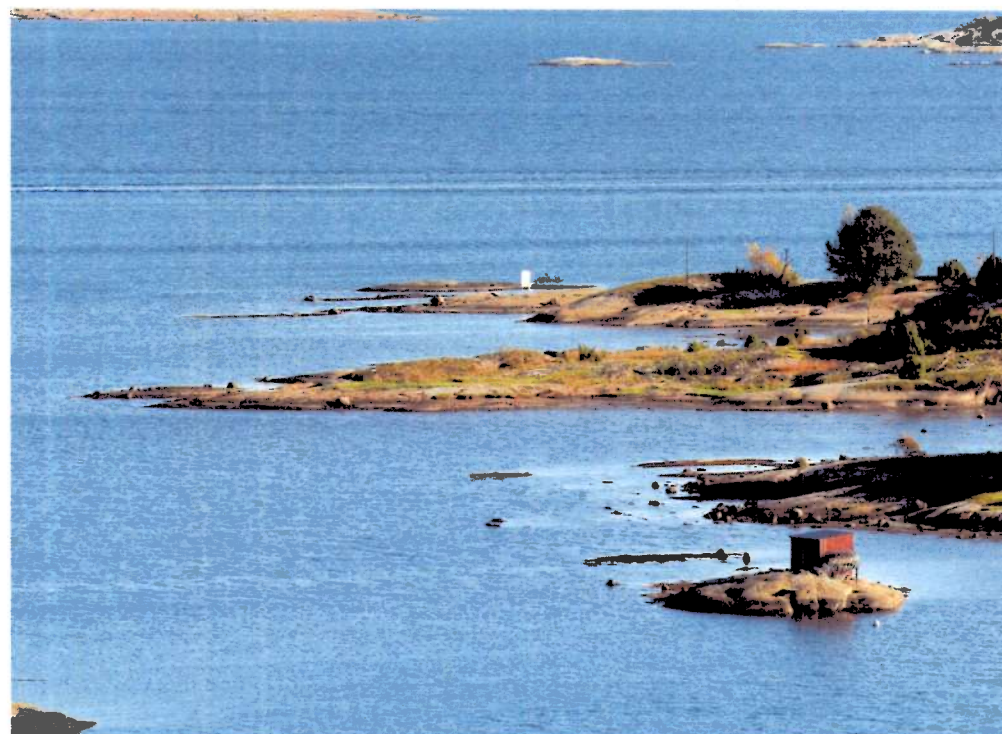

Færder
nasjonalpark

Målsettinger

- Samle eksisterende og ny kunnskap som grunnlag for framtidig forvaltning
- Legge grunnlag for forvaltningstiltak som skal bidra til restaureringstiltak og gjenoppbygging av fiskebestandene, deriblant kysttorsk (bevaringsområder og miljøtiltak)
- Frambringe økologiske grunnkart med ulike temakart, eks. naturtypenes utbredelse og tilstand, miljøgifter, verneverdier, marint avfall, marine kulturminner
- Utvikle en kunnskapsbank til formidling av kunnskap om det marine miljøet til barn og unge, beslutningstakere og medier

Færder
nasjonalpark

Tverrfaglighet viktig

- Prosjektene i Ytre Oslofjord har en unik tverrfaglighet
- En rekke nasjonale forskningsmiljøer med Havforskningsinstituttet som koordinator, fiskeri- og miljøforvaltning, kommuner og fylkeskommuner, fiskernes organisasjoner og politisk miljø, hånd i hånd. Både privat (DNB) og offentlig og finansiering
- Uten tverrfaglighet er det vanskelig å få noe i marine områder, virkeligheten er kompleks
- En slik modell må legges til grunn i styringen av den helhetlige forvaltningsplanen
- Oppstartseminar 14.november i Tønsberg med 60 deltakere

Færder
nasjonalpark

Restaurering

- Reduksjon av jordavrenning og næringsalter til fjorden er det viktigste restaureringstiltaket
- I dag går det for langsomt og doseringen av tiltak er for svak
- Bruk av bevaringsområder, regulering av fiske, tilpasset bæreevnen
 - Hummerfreding
 - Bevaringsområder for kysttorsk, forbud mot bl.a. bunngarn
- Vi må se på nye virkemidler
- Det må lages en ny handlingsplan for jordbruket fra nasjonalt nivå
- Kommunene langs vassdrag og kyst må gå en nye runde med tiltak på sitt ledningsnett og renseanleggene. Det må også lages en handlingsplan for dette. Initiativet til dette må komme ovenfra.

Færder
nasjonalpark

Organisatoriske tiltak

- Vanndirektivarbeidet går for smått, må komme nye og mer ambisiøse krav fra nasjonalt nivå
- En og en kommune blir for smått, kommunene må jobbe sammen og nasjonale krav må ligge til grunn
- Vi har fått til et godt samarbeid med Fiskeri- og Miljødirektorat
- Landbruket på nasjonalt nivå oppleves som fraværende. Dette må vi få gjort noe med. De må med i samarbeidet og delta mer aktivt i å finne bedre løsninger på avrenningsproblemene.

Færder
nasjonalpark

Et eksempel, «Den magiske fabrikken»

- Store mengder avfall fra husholdninger og landbruket
- Et enormt forurensningspotensial
- Kommunene i Vestfold gikk sammen
- Store investeringer i ny teknologi
- «Den magiske fabrikken» oppsto
- Fra å være et stort problem ble avfallet til biogass, et drivstoff et stort antall kjøretøyer i regionen
- **Hva er poenget?**
 - **Få fram erkjennelsen av at noe må gjøres med et problem**
 - **Gå sammen om å finne løsninger**
 - **Få på plass tekniske løsninger og finansiering**
 - **Dette er etter min mening det vi må gjøre i Helhetlig forvaltningsplan for Oslofjorden**

Færder
nasjonalpark

Vårt bidrag til helhetlig plan

- Vi har kommet på sporet av en samarbeidsmodell som duger
- Lokal/regional styring har vært en suksess. Gode resultater
- Dra nytte av **Frisk Oslofjord** og **Krafttak for kysttorsken** som piloter
- Viktig å gi rammer fra toppen som stimulerer til nytenkning og problemløsning regionalt. Redusert nedslamming og tilførsel av næringsalter må prioriteres høyt.

